

VIII/2/69

dr med. Adolf Tochterman

**O SZPITALACH I LEKARZACH
RADOMSKICH**

O SZPITALACH I LEKARZACH
RADOMSKICH

skredlił Dr med. Adolf Tychterman

Chcąc zepoznać się z lecznictwem na terenie Radomia, sięgamy rze-
czy musimy poznać teren na którym to lecznictwo się rozwijało, musi-
my sobie przypomnieć nieco historycznych danych dotyczących się same-
go miasta.

Początki Radomia giną w potroce dziejów.

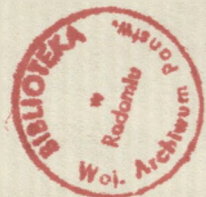
Według Kolberga, w czasach przedhistorycznych w okolicy nad rzę-
ką Kłeczną było osze-cowane spole, w którym to starszyzna odbywała
wiece. Do dzisiejszych czasów przetrwały ślady grodziska. Wzgórze
na którym stał ówczesny gród było zwane w dawnych dokumentach "mans-
quondam arcis", potem "castra S. Petri", obecnie zwane się "Pietrówką".
Pierwsze osiedle rozwijało się u podnóża wzroku.

Pierwszym znanym dokumentem pisemnym, wspomnianym o Radomiu,
jest dokument z roku 1154, w którym jest mowa, że wieś Starna, juxta
Radom, nadana jest katedrze włocławskiej. Świadczy to, że Radom już
wówczas musiał być większym i znanym miastem. Radom był siedzibą wła-
dzy sądowej i administracyjnej.

W 1233 roku znani są: Stronec - sądzie z Radomia i Marek - kasa-
telan radomski. W roku 1282 Janusz wojewoda i rycerstwo sandomier-
skie poddaje zenki Sandomierz i Radom Konradowi Mazowieckiemu.

Stary Radom położony u wzgórza Pietrówki w XIV wieku przesuw-
 się ku wschodowi, zajmując obecne terytorium Starego- iasto. W 1216
roku zostaje erygowany kościół Sw. Macława, jako parafialny dla Star-
ego Radomia.

W XIV wieku Kazimierz Wielki przesuw-
 miejsce dalej ku stronie
północno-wschodniej i zakłada Nowy Radom. W 1360 roku przenosi wój-
tostwo ze Starego do Nowego Radomia. W 1364 roku nadaje miastu prawo
magdeburskie.

inv. 2754

Od Kazimierza Wielkiego przyszedł, a na Stanisławie Augustcie skończył, prawie wszyscy królowie nadają miastu cały szereg przywilejów. Radom bardzo często gości w swoich murach królów i członków ich rodzin. Miasto w epoce Jagiellonów dochodzi do wybitnego rozwoju.

W 1388 roku Władysław Jagiełło funduje łaźnię miejską - "extre muros".

W 1439 roku po raz pierwszy nawiedza miasto "czarna powieź" - dżuma.

W 1505 roku odbył się w Radomiu sejm, który uchwalił konstytucję tak zwaną "Nihil Novi".

W 1557 roku pożar niszczy miasto.

W 1564 roku lustracja wykazuje w Radomiu 116 domów i 2 łaźnie /miejską i wójtowską/.

W 1588 roku panuje w Radomiu "czarna powieź" - dżuma.

W 1613 roku zostaje powołany do życia Trybunał skarbowy koronny radomski, który przetrwał do 1764 roku.

W 1622 roku panowała czarna powieź, trwająca do 6/II 1632 roku. Zmarło wówczas na tę epidemię dwóch wicekrólów: król Stanisław Szczygłowiec i król Tomasz Ływkowicz.

W 1625 roku znów panowała czarna powieź od 10/VI do 12/VI.

W 1628 roku nawiedził miasto pożar, po którym pozostało 84 domów.

W latach 1652, 1653, 1654, 1655 panowała czarna powieź.

W 1656 roku miasto z polecenia Karola Gustawa zostało spalone, pozostało 37 domów.

W latach 1701 - 1705 grabili miasto wojska szwedzkie Karola XII.

Od 1/VI 1710 do 1/II 1711 r. panowała w mieście czarna powieź, na którą zmarło w parafii radomskiej 400 osób.

Po rebunkach szwedzkich nastąpiły rebunki wojsk cesarskich.

W 1767 roku dnia 24/VI zawiązały się w Radomiu Konfederacje

Radomsko.

Kłaski powyższe jak i wypadki polityczne doprowadziły miasto do upadku.

Miasto w 1795 roku dostało się pod zabór austriacki, został utworzony cyrkuł radomski.

W latach 1802/10 ludność katolicka miasta wynosiła 2988 osób.

Nadeszły wojny Kościuszkowskie i Napoleońskie. Przez miasto przechodziły wielokrotnie obce wojska niszcząc miasto i rabując dobytek mieszkańców.

Po wcieleniu Radomia do Królestwa Warszawskiego w dniu 14 października 1809 roku powstało w mieście prefektura, trybunał cywilny i sąd pokoju.

W 1815 roku Radom zostaje stolicą województwa sandomierskiego. Od tego czasu, po ustabilizowaniu się stosunków, następuje powolny rozwój miasta.

W 1816 roku przeprowadzono częściową kanalizację miasta kosztem 35.979 rubli.

W 1819 roku powstała pierwsza garbernia przy ulicy Mlecznej, założona przez Augustę Sznierecką - obecna fabryka wyrobów fajencowych - daje początek rozwojowi przemysłu garbarskiego.

W 1820 roku miasto liczy 2624 mieszkańców, z przedmiotami 3869, domów 247, w tym murowanych 46.

W latach 1825-1828 wybudowano gmach dla Komisji Wojewódzkiej w Radomiu według planów Corraziego.

W 1827 roku ilość mieszkańców miasta wynosiła 4302, domów 255, w tym murowanych 50.

W 1829 roku stworzono Szpital Sw. Aleksandra.

W 1831 roku powstał Urząd wojewódzki lekarski.

W 1831 roku nawiedziło miasto pierwsze epidemie cholery. Epidemie tej choroby powtarzały się w latach: 1837, 1848, 1852, 1855 /w tym roku było największe z epidemii - pochłonęła 550 ofiar/, następne epidemie

panowała w 1871 roku - z tego czasu istnieje Kapliczka Sw. Kazimierza wystawiona przy ówczesnym trakcie lubelskim. Ostatnia epidemia cholery była w 1894 roku.

W 1836 roku województwo sandomierskie przekształcono na gubernię radomską.

W 1838 roku miasto liczy ponad 6.000 mieszkańców, w tym 2.000 Żydów.

W 1842 roku rozpoczęto budowę ratusza według planów H. Merkeniego.

W 1844 roku przyłączono gubernię kielecką do radomskiej.

W 1845 roku dalej kanalizowane miasto, przeprowadzone regulacje rzeki Mlecznej i osuszenie miasta /czasy gubernatora Białoskórskiego/.

W 1847 roku otworzono szpital Sw. Kazimierza.

W 1851 roku otworzono szpital Żydowski.

W 1851 roku ilość mieszkańców wynosi ponad 11.000.

W 1852 roku przebudowane dotychczas będący właścicielem szpitala Sw. Kazimierza dla Resurekcyi Obywatelskiej.

W 1861 roku odbywały się w mieście manifestacje patriotyczne.

W 1863 roku wieszano powstańców w rynku i na szczycie warszawskiej - tu stracono między innymi Chmielińskiego.

W 1867 roku oddzielono gubernię kielecką od radomskiej.

W 1884 roku ilość mieszkańców wynosi 12.000.

W 1885 roku otwarto kolej Dąblin-Ląbrowa, od tego czasu rozpoczął się szybki rozwój miasta.

W 1888 roku zaczęła wychodzić Gazeta Radomska pod redakcją Dr med. Teofila Kewolińskiego.

W 1892 roku przyłączono do miasta przedmieście Clinice, przedmieście Perlecie i Zemlynie były już przyłączone poprzednio.

W 1897 roku ilość mieszkańców wynosi 29.896.

W 1905 roku manifestacje i ruchy wolnościowe.

W 1908 roku miasto liczy 45.215 mieszkańców.

W czasie pierwszej wojny światowej, jesienią 1914 roku miasto było dwukrotnie zajęte przez armię niemiecką.

Od czerwca 1915 roku do listopada 1918 roku trwa okupacja austriacka.

Od 1918 roku Radom zostaje miastem powiatowym, należącym do województwa kieleckiego.

W 1939 roku miasto liczy ponad 90.000 mieszkańców.

1.IX.1939r. i następujących dni miasto było bombardowane przez bombowce niemieckie, a w dniu 8.IX.1939r. miasto zostało zajęte przez armię niemiecką.

Od 8.IX.1939r. do 16.I.1945r. trwa okupacja niemiecka. Radom zostaje siedzibą Dystryktu radomskiego. Ludność miasta wraz z napływową ludnością wynosiła około 120.000.

Dnia 16.I.1945 roku miasto zostało uwolnione od okupantów niemieckich przez Armię Radziecką i Polską.

Dnia 26 października 1947 roku odbył się obchód stulecia istnienia szpitala Sw. Kuzniecza i odsłonięcie tablicy pamiątkowej w tymże szpitalu ku czci pomordowanych przez okupantów niemieckich pracowników szpitala.

Lecznictwo istnieje od zarania dziejów ludzkości.

Pierwotny człowiek w swoich niedomaganiach dawał sam sobie radę, względnie szukał pomocy u bardziej doświadczonych członków swego rodu, lub plemienia.

Z biegiem czasu lecznictwo stało się strybutem stanu kapłańskiego.

Po upadku pogaństwa, lecznictwo przeszło częściowo do ludu, wśród którego wraz z częścią wierzeń pogańskich - wiara w czary, urki, zaklęcia, złośliwość, zniechęcenie - przetrwało aż do naszych czasów.

Po wprowadzeniu chrześcijaństwa, lecznictwo przejęło częściowo duchowieństwo chrześcijańskie. Klasztory i kościoły stały się nie tylko krzewicielami wiary i kultury, lecz jednocześnie i wiedzy lekarskiej. Wiadomym jest, że duchowni owych wieków z zamiłowaniem oddawali się lecznictwu, a najbłędszymi w tej sztuce byli benedyktyni. W bibliotekach klaszternych przechowywały się najdawniejsze dzieła uczonych greckich, rzymskich, arabskich traktujące o medycynie i pokrewnych naukach. Najdawniejsze wzmianki o zakładach leczniczych spotykamy w kronikach klaszternych o kościelnych.

Od czasów Bolesława Chrobrego i Kazimierza I-go powstała przy klasztorach nie tylko szkoły, ale i szpitale zaopatrzone w apteki, w których chorzy podróżni i ubodzy otrzymywali bezpłatną pomoc lekarską i lekarstwa.

Pierwsze pewne wiadomości o szpitalach w Polsce sięgają początków XII wieku.

W 1170 roku Władysław Stary założył w Poznaniu szpital Sw. Michała, w którym chorzy, podróżni i ubodzy otrzymywali bezpłatnie lekarstwa z apteki szpitalnej i przyjmowani byli na kurecję.

W 1220 roku wybudowany został w Krakowie szpital Sw. Ducha przez Jana Odrowąże biskupa krakowskiego, który takowy w dochody opatrzył.

W Gnieźnie powstał szpital w 1232r., w Słale w 1260r., w Inowrocławiu w 1268r., w Kaliszu w 1282r., w Wieliczce w 1365r., w Radomiu w 1432r., w Wareszwie w 1444r.

Wielu historycy twierdzą, że są to raczej przytulki filantropijne, niż zakłady lecznicze, jednak wiadomym jest, że w Paradyżu w 1249r. istnieje "infirmaria", a w Trzemesznie w 1522r. poza szpitalem wybudowano infirmerię; wiadomym jest, że w szpitalu Sw. Ducha w Krakowie, w XV wieku zatrudniony był doktor, który miał do pomocy chirurga i aptekerza, co dowodzi, że szpitale te nie były tylko przytułkami dla ubogich i kalek, jak pierwotnie sądzono, lecz, że w tych zakładach zajmowano się również leczeniem chorych.

lecz nie tylko duchowni zajmowali się w Polsce leczeniem chorych. Świeccy uczeni oddawali się też nauce lekarskiej.

"Przedkowie nasi zwiedzali liczne obce akademie i odznaczali się zaszczytnie pomiędzy cudzoziemcami pilnością i biegłością. Już w XII i XIII wiekach bardzo wielu poleków przykładało się do nauk w Bononii w Padwie w Paryżu, a powróciwszy do ojczyzny, takowe wiadomości pomiędzy swoimi ziómkami rozsiawać się starali. Każdy lekarz, czy ksiądz, czy cywilny powinien był nie tylko umieć rozpoznać chorobę, napisać receptę, i oznaczyć lekarstwo, ale takowe wścisnąć i sporządzić, jednym słowem doktor był zarazem i medykiem i farmaceutą czyli aptekarzem" - mówi Dr Hubert Hr. Kraśiński w Przyczyńku do Historii Farmacji w Polsce.

Pierwszą wzmiankę o lekarzu w Polsce spotykamy w 1278 roku w Krakowie: zekennik doktor i aptekarz w jednej osobie był dominikanin niemiec - podaje Świeżewski w Przyczyńkach do dziejów medycyny.

W XIV wieku znani są lekarze świeccy choć o małej wiedzy, znani są: w roku 1374 Doctor Staszko, w latach 1367-1374 medicus Peszko, Jan Medicus i inni.

Krzysztof Wielki w 1366 roku oprócz nadwornych magistrów medycyny Henryka z Kolonii /physicus D.Regis/, i Mateusza Polaka, więcej jeszcze przy sobie lekarzy trzymał.

Dopiero po założeniu w 1401 roku wydziału lekarskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim, zaczęła się medycyna podnosić, a w XV wieku działa w Krakowie wielu i to wybitnych lekarzy. Od 1505 roku mamy już w Krakowie lekarza miejskiego - medicus civitatis.

O stanie sanitarnym miast w średniowieczu mówi Klemens Tokowski w monografii "Dzieje Krakowa":

W ciasnych miastach średniowiecznych panował wszędzie niechętny brak czystości; zwyczaj trzymania trzody i bydła w mieście przyczyniał się do zanieczyszczenia miasta, a gdy doda się wody stojące w fosach broniących miasta i proste doły kloaczne, to można

mieć wyobrażenie o zdrowotności dawnych miast. Brak było kanalizacji rynsztokami płynęła woda deszczowa i odpady płynne. Deszcz ulewny bywał dobrodziejstwem, spłukując rynsztoki i drogi.

Od XIII do XVI wieku na zachodzie i u nas przypadał czas kwitnienia lazien. Przy lazniach czynni byli laziennicy i cyrulicy. Laziennicy trzymali obok lazni izbę, w której galena, strzyżona, wykonywało drobne operacje jak rwanie zębów, stawianie baniek, puszczenie krwi, opstrywanie ran i.t.p. Poza tymi zawodami, leczeniem i opatrywaniem ran, jak podają kroniki, zajmowali się też kaci i ich pomocnicy.

W razie pojawienia się chorób nagaślnych, a szczególnie "zerezy morowej" wydawano specjalne zarządzenie, podstawą których była ordynacja królewska z 1543 roku.

Podobne warunki sanitarne o jakich wspominają kronikarze krakowscy istniały i w innych miastach, prawdopodobnie również i w Radomiu.

Radom, jak nam podają kroniki, nie szczędziły epidemie dżumy-zerezy morowej, od 1588 do 1711 roku zarażała morowa ośmiokrotnie dzieląc siatkowo ludność miasta. Jakie zarządzenia sanitarne wydawały władze na terenie Radomia nie wiadomo; wiadomym jest jedynie, że zamożniejsi mieszkańcy uciekali z miasta, kościoły, cady zamykano, handlu zakazywano.

Radom w końcu XVIII wieku, jak mówi Luboński w swojej monografii, był nieładną i lichą miejsciną, o czym dostatecznie przekonywa nam raport intendenta wydziału Sandomierskiego do Komisji Policji: "nie masz tam ani doktora, ani chirurga, apteka jest, ale nikczemna; na ucznia nakładają miasto, ale daremnie, nie się nie nauczył i nie ma go w mieście Niechędóstwo, zwyczajne po miastach polskich, trzeba, aby już wzięło koniec. Kanalki niepowyprowadzone, wszędzie fetory, a especially między żydostwem. Sierwo, których popelicie nie grzebią, ale wyrzucają na ulicę, zarażając powietrze

często aż do chorób. Ci, co wyrzucają fetory i ścierwów nie grzebią, nie pierwszej podobno zostana posłuchani, aż jak grzywny płacić będą musieli. Ładni nigdzie, tak potrzebnych do oszczędstwa".

Ze władze administracyjne dbały o to, żeby lecznictwo stało na odpowiednim poziomie i było wykonywane przez siły wykwalifikowane, dowodzi ciekawy uniwersał wydany w Radomiu w dniu 9 lutego 1792, treści następującej: "Książę parzadkowo-wojskowo-cywilne województwa Sandomierskiego, powiatu Radomskiego, zapobiegając złym, a zdrowiu ludzkiemu, aż nadto szkodliwym z niedostatecznej edukacji Doktorów skutkom, stosownie do prawa krayowego, czyni krzątenie y jak najmocniej zaleca, aby każdy mieniący się być doktorem, y tey profeseyi używać chcący, zaświadczenie z Akademij dostateczne na dzień pierwszej czy miesiąca kwietnia roku bieżącego furium explikacyi w swey komiseyi składeli. Inaczej każdy z nich nie składający y od swey komiseyi pozwolenia nie mający, używanie Doktorckiej profeseyi mocen nie będzie, które na się najsurowiej pod odpowiedzialią w swey komiseyi zakazuje, który to uniwersał przeczytał się y za poprzednich przez każdego odbierającego zaświadczenie zanotowaniem zwrot swój do komiseyi mieć mający podpisany". Uniwersał ten podpisał przez komisji Stanisław Kochanowski.

W XIX wieku nawiedzają kraj i miasto nasze epidemie cholery. W czasie od 1832 do 1894 roku cholera grasuje w Radomiu siedmiokrotnie. W 1831 roku zmarłych na cholerę chowane pod lasem ku Rajcowi Szlacheckiemu na gruncie zwanym "Czarna miedza". W czasie późniejszych epidemii - na terenie objętym następnie przez cmentarz na Nowym Świecie.

Od początków XIX wieku mamy już dokładniejsze dane o stanie lecznictwa na terenie Radomia, powstają szpital Sw. Aleksandra, następnie szpital Sw. Kazimierza, potem szpital żydowski, powstają urzędy sanitarne wojewódzki, potem miejski, znane są nazwiska lekarzy zajmujących stanowiska urzędowe i w zakładach leczniczych, znane

o nazwisko lekarzy zajmujących się wolną praktyką.

S Z P I T A L S W Ę D U C H A .

Pierwszą wiadomość o szpitalu na terenie Radomia spotykamy u Długosza /Liber.benef.t.II.str.513/.

Szpital ten został założony za czasów biskupa Zbigniewa Oleśnickiego w 1432 roku i początkowo był to dom przytułku dla biednych, założony z zapisów, biorących swój początek w pierwszej połowie XV w.

Fundatorem był ks.Mikołaj - altarzysta kaplicy Sw.Krzyża przy kościele Sw.Jana, który za zgodą spadkobierców Dydka, założyciela tejże kaplicy, fundusz kapliczny w 1432 roku przekazał na rzecz szpitala.

Szpital mieścił się w domu przy kościele Sw.Ducha, położonym poza murami Radomia przy końcu ulic Szpitalnej i Szewlikowskiej na terenie "Starego Ogrodu" przy obecnej ulicy Mlecznej.

Ks.Mikołaj zapisał na rzecz szpitala ziemię orną w obrębie miasta Radomia, następnie ofiarował grunta w Rajcu Szlacheckim.

W 1434 roku królowa Zofia przekazała dla radomskiego szpitala Sw.Ducha co tydzień korzec maki żytniej z młyns Pacyno /który ongiś był nadany rodzinie Peczów/ i pozwoliła na bezpłatne łowienie ryby w sadzawce na rzece Mlecznej.

W 1441 roku Andrzej Zakrzewski ofiarował z majątku Rajec na rzecz szpitala 60 grzywien.

W 1442 roku królowa Zofia potwierdziła zapis Jana Witkowskiego, który dwa łany na Leskynie na rzecz szpitala zapisał.

W 1444 roku Piotr Garbicki darował na rzecz szpitala grunt we wsi Rajec.

W 1553 król Zygmunt August potwierdził zapis królowej Zofii.

W 1564 roku lustracja wspomina o 8 kwiatach łoju, które na rzecz szpitala składały Jotki rzednicze.

W 1653 roku Euzenna Zakrzewska ofiarowała na rzecz szpitala dom z ogrodem /późniejszy dom Keplera położony przy ulicy Wołowej róg ulicy Stroszajskiej/.

W 1653 roku biskup Jan Łubachowski darował na rzecz szpitala dziesięć z gruntów miejskich.

W 1678 roku Ks. Jan Korycki zapisał szpitalowi folwark położony na Sterym Mieście.

W 1787 roku zniszczony został kościół szpitalny, a uposażenie przeszło na kościół Farny.

W 1791 spalił się szpital, a biedni w liczbie siedmiu rozeszli się po mieście.

SZPITAL SW. ALEKSANDRA.

Dokładniejsze dane dotyczące się lecznictwa na terenie Redowia posiadamy dopiero z początków ubiegłego wieku.

W 1815 roku z inicjatywy ówczesnego prezydenta miasta dr filozofji Józefa Franciszka Wrólikowskiego powstała w Redowiu pierwsze prywatne Towarzystwo Dobroczynności, przetrwało ono do 1842 roku.

O działalności tego towarzystwa posiadamy mało wiadomości, prawdopodobnie ograniczało się ono do udzielania pewnych wsparć osobom przeważnie biednym; wiadomo jest, że w 1828 roku otrzymywało wsparcie stale 31 osób, a częściowo wsparcie otrzymywało 91 osób.

Znany jest również skład tego towarzystwa w latach 1829-1830. Prezesem był: Witkowski Augustyn - prezes trybunału cywilnego redowskiego, wice prezesami: Jamuszewicz Teofil, ks. Kłoczyski Kozimierz, opiekunami: Debelina Józefa, Łuszczewski Józefa z Walewskich, Witkowski, z hr. Morsztynów hr. Sektykowe, hr. Ledóchowski, hr. Jelasko, z hr. Tarnowskich hr. Mołachowski, z hr. Mołachowskich Karnicka, z Karnickich Jasiełko, opiekunami byli: Debelin Henryk - prezes Komisji wojewódzkiej, Wąsowicz Aleksander, Prześnowski Kasper, hr. Mołachowski Gustaw, Jasiełski Maksymilian, Krzesiowski Stanisław, Jasiełski Józef, hr. Mołachowski Ludwik, Kiełczewski Tomasz, hr. Sektyk Roman; radcami byli: Biliński Stefan, Garlicki Michał, Jaworski Józef, Dr med. Lewandowski Jakób, Łuczyski Wincenty, Pasztyniko Jan, Rybicki Tomasz, Węgierski Wojciech, Wolski Piotr, Zaleski Franciszek; kasjerem Pasztyniko, sekretarzami: Ciałicki Leon i Kiełczewski Michał.

W jednym z celów do którego Towarzystwo dążyło, było wybudowanie i uruchomienie szpitala na potrzeby mieszkańców miasta Redowia.

Towarzystwo posiadało pewne kapitały powstałe z dobrowolnych ofiar.

W tym celu zakupiono w 1821 roku za miastem na "Nowym Świecie"

plac należący do ekszowanego klasztoru XII. Cystersów w Wąchocku, na prawach wieczystego czynszu za sumę 42 rb. 72 kop. rocznie.

W 1828 roku Towarzystwo posiadało funduszu stałego 7261 złp. 14 gr., przeznaczanego na wzniesienie domu szpitalnego.

Na placu powyższym wystawiono szpital, budowę którego ukończono w 1829 roku.

Szpital nosił nazwę "Szpitala Sw. Aleksandra", posiadał 30 łóżek i przyjmowano doń tylko chorych mieszkańców miasta Radomia.

Dla zorientowania się co do wielkości ówczesnego miasta, musimy zaznaczyć, że Radom liczył w 1820 roku 2824 mieszkańców, a z przedmieściami - 3869 mieszkańców, domów 247, w tym 46 murowanych, zaś w roku 1827 posiadał 4302 mieszkańców - domów 255, w tym 50 murowanych.

"Radca i jakobinik Towarzystwa Dobroczyńności De med. Jakób Lewandowski - fizyk wojewódzki - opracował uchwały tymczasowej administracji szpitala, którego stworzenie, ze upoważnieniem Towarzystwa, zajmował się, a przez ofiarowaną ze strony swojej bezinteresowną pomocą w opatrywaniu chorych, Towarzystwo znalazło się w tym łatwiejszej możliwości stworzenie instytutu" - mówi kronika.

O ofiarności ówczesnych mieszkańców miasta na rzecz swego szpitala może świadczyć fakt, że właściciel apteki Karol Hoppen - znany artysta malarz - zadeklarował się dostarczać dla szpitala lekarstwa w ciągu pierwszego roku bezpłatnie, a w ciągu następnych lat za podobne ceny takiej ustalonej.

Szpital ten istniał do 29 października 1847 roku, w którym to dniu choroby wraz z całym inwentarzem zostały przeniesione do nowo-wybudowanego szpitala przy ulicy Warszawskiej.

Budynek starego szpitala sprzedano w 1851 Gminie Żydowskiej za 3000 rubli, które urządziła w nim przejściowo szpital dla swoich współwyznawców /obecny dom przy ulicy Starobrakowskiej Nr. 27/.

Pierwszym lekarzem tego szpitala jak widzimy z poprzedniego

był fizyk wojewódzki dr med. Jakób Lewandowski.

Wówczas szpitalu Sw. Aleksandra był też doktor medycyny i chirurgii Cyprian Telakowski, jak tradycja która przetrwała prawie do naszych czasów, podaje wybitny filantrop, dobroczyńca i opiekun chorych i biednych, których wielu leczył i utrzymywał własnym kosztem.

Mieszkał przy ulicy Warszawskiej - obecnie Jacka Malczewskiego Nr. 3, róg ulicy Dzikiej na pierwszym piętrze. Zmarł w 1841 roku.

W szpitalu Sw. Kazimierza w korytarzu na I-m piętrze znajduje się wmurowana marmurowa tablica pamiątkowa następującej treści:

Paniaci Cyprian Telakowski doktor medycyny i chirurgii ur. w Wielku r. 1805, zmarłego w Radomiu 1841 roku. Ze szczególne poświęcenie dla dobra cierpiącej ludzkości wdzięczni mieszkańcy miasta Radomia pomnik ten poświęcili 1849r.

SZPITAL SW. KAZIMIERZA.

W niedługim czasie po wybudowaniu szpitala Sw. Aleksandra na Nowym Świecie okazało się, że wskutek wzrostu miasta szpital ten jest za szczupły i niewystarczający dla miasta i okolicy.

W celu usunięcia tych braków ówczesna Rada Opiekunów Radomska /powstała na mocy Ukazu z dn. 19/2 1842r./, wzięła w swoim rozporządzeniu pewne kapitały zebrane z dobrowolnych ofiar, wysunęła projekt budowy nowego szpitala, który mógłby pomieścić 60 i więcej chorych.

W tym celu Rada Opiekunów przy współudziale ówczesnego gubernatora Dechtiewa zakupiła od właścicieli Tyndelskich za 1200 rubli plac przy ulicy Werszewskiej na przedmieściu Jedlińskim i zajęła się zbieraniem ofiar na budowę nowego szpitala.

Ofiarodawcy mieszkający w Radomiu i okolicy, z pomocą rządową w kwocie 5200 rubli, oraz materiałów z lasów rządowych, pozwoliły na to, że już w 1844 roku zaczęto budowanie gmachu szpitalnego, którą to budowę ukończono w 1846 roku. Budowa kosztowała 11.590 rubli, 31 i pół kopiejek, nie licząc w tym ofiarowanej cegły / 20.000 sztuk / i kosztu nabytego placu.

Podświęcenie szpitala odbyło się w dniu 21 października 1847 roku a przeniesienie chorych ze starego szpitala odbyło się w dniu 29 października tegoż roku. Szpital urządzony był na 60 łóżek.

Nowy szpital do 1851 roku nosił również nazwę Sw. Aleksandra, dopiero w tym roku wskutek częstych próśb ze szpitalem o tejże nazwie w Radomsku, otrzymał nazwę Szpitala Sw. Kazimierza na cześć Ks. Kazimierza Kłoczyńskiego proboszcza jedlińskiego, byłego rektora XX. Pijarów Radomskich, który będąc przewodniczącym Powiatowej Rady Opiekunów dołożył wielu starań w sprawie budowy szpitala.

W 1852 roku istniejący przy szpitalu dom został przebudowany kosztem 15.000 rubli dla miejscowej Kasury Chywałskiej, która

dzierżawiło go za czynsz roczny w sumie 1.600 rubli.

Prawdopodobnie pierwszym lekarzem szpitala Sw. Kazimierza był doktor medycyny i chirurgii Juljan Schulz, który zmarł w 34 roku życia swego, dnia 21 lutego 1856 roku jednego dnia wraz z córką swoją Jadwigą na panującą wówczas cholera.

Tablica pamiątkowa marmurowa, umieszczona w szpitalu nad jedną z cel na pierwszym piętrze /pierwsze w korytarzu na prawo/ ma następujący napis: Powięci D-ro Juljana Schulz lekarza szpitala 4-go Kazimierza w 34 r. życia zmarłego w dniu 21 lutego 1856. Obywatele obliczni i N. Rodowia kapien ten pokazyli.

Następnym ordynierzem szpitala był od 1856 roku do 1880 roku Doktor medycyny Emil Gosławski /urodzony 23/12 1810r. zmarł 20/4 1880r/. W kaplicy szpitalnej znajduje się tablica pamiątkowa marmurowa wstawiona ku jego czci.

Według sprawozdania z 1870 roku sprócz dra Gosławskiego w szpitalu pracuje felczer Wicenty Gładki i ekonom Juljan Guzewicz, budżet wynosił w dochodach 6.852 rb. 69 kop. w rozchodach 6.261 rb. 40 kop. pozostało na następny rok 591 rb. 29 kop.

W sprawozdaniach za 1872 rok mamy następujące dane dotyczące się rachunku chorych w szpitalu, a mianowicie: chorych leczonych było 670, zmarło 96, dni szpitalnych 13.711, średnio wypadło 27 dni na chorego, koszty utrzymania szpitala wynosiły 12.406 rb. 66 kop.

W sprawozdaniu za 1874 rok mamy następujące dane: na 1/I.1874r. chorych pozostało w szpitalu 48, przybyło w ciągu roku 653, razem leczonych było 701, wyzdrowiało 428, zmarło 36, pozostało w leczeniu na następny rok 65. Śmiertelność wynosiła 5,5%, średni czas leczenia wypadł 26,1 dni na chorego, dni szpitalnych było 18.341. koszt utrzymania chorego wynosił: żywność -15,1 kop., leki -4,1 kop., inne wydatki -19,1 kop., razem -38,3 kop. Szpitalu w bankach szpital posiadał 14.501 rb. 47 kop.

Następnym lekarzem naczelnym szpitala od roku 1880 do roku 1908

był doktor Zygmunt Flużalski, wychowanek Szkoły Stównej w Wareszewie, zmarł dnia 10/3 1908 roku, był lat 65 /tablice marmurowe pamiątkowe w kaplicy szpitalnej/.

Z tego okresu mamy dane dotyczące się ruchu chorych z następujących lat:

1887 rok: z ubiegłego roku pozostało chorych 52, przybyło 507, wyzdrowiało 445, zmarło 67, pozostało na następny rok 54, dni szpitalnych było 20.626, koszt dzienny utrzymania chorego wynosił 48 kop.

1889 rok: leczono 280 chorych, śmiertelność wynosiła 10%, koszt dzienny utrzymania chorego wynosił 30,7 kop.

1890 rok: leczono 623 chorych, śmiertelność wynosiła 12%, koszt dzienny utrzymania chorego wynosił 30,6 kop.

1891 rok: leczono chorych 683, śmiertelność wynosiła 9%, koszt dzienny utrzymania chorego wynosił 45,1 kop.

1892 rok: leczonych było chorych 765, wyzdrowiało 638, zmarło 74, zostało na następny rok 53 chorych, średnio było w szpitalu 52,9 chorych, śmiertelność wynosiła 9,6 %. Koszt dzienny utrzymania chorego wynosił: żywe -21,8 kop., leki -5,9 kop., inne -20,5 kop., razem -48,3 kop.

1898 rok: ilość chorych leczonych w szpitalu -661, zmarło -65, dni szpitalnych było 17.641, koszt dzienny utrzymania chorego wynosił 66,8 kop., wydane na utrzymanie szpitala 9227 rb.92 kop.

Początkowo w szpitalu pracował tylko jeden lekarz, wając do pomocy felczerek. Z biegiem czasu jeden lekarz nie był w stanie stoczyć należytej opieki chorych szpitalnych i w latach 80-tych i 90-tych zeszłego stulecia zostaje zaangażowanych do pracy szpitalnej więcej lekarzy.

W 1887 roku zaczyna pracować w szpitalu chirurg Dr Franciszek Kosicki - jako młodszy lekarz szpitala.

W 1892 roku spotykamy drugiego nadetatowego lekarza na oddziale chirurgicznym -Dra Władzimirze Przyłęckiego /w 1898 roku nie fi-

guruje już na liście lekarzy szpitalnych/.

W 1898 roku zaczęła pracę poprzedniami dwoma lekarzami Dr Pruszeńskim i Dr Kosickim, pracował, jako nadetatowy lekarz szpitala Dr Władysław Papiewski na oddziale wewnętrznym i pracuje w szpitalu do swojej śmierci dnia 25/XI.1907 roku, żył lat 42 /był on jednocześnie lekarzem wiejskim / tablice pamiątkowe marmurowe w kaplicy szpitalnej.

W 1901 roku spotykamy przez jeden rok nazwisko Dra Włodzimierza Palke, jako nadetatowego lekarza szpitala.

Od 1901 roku zaczynają pracować w szpitalu, jako lekarze nadetatowi Dr Stanisław Idzikowski - na oddziale ginekologiczno-położniczym do roku 1908 i Dr Leon Fukuśiewicz - na oddziale chirurgicznym, a od roku 1907 jako lekarz młodszy - ordynator - tegoż oddziału i pracuje w szpitalu do swojej śmierci w 1936 roku, ostatnie jako dyrektor szpitala.

W 1898 roku sterowaniem zarządu szpitala, Rady gubernialnej dobroczynności publicznej /powstała ta Rada na mocy ukazu carskiego z dnia 19/VI.1870r. na miejsce Rady Opiekunów/ i prezydenta wieża Konstantego Zaręby, zostały wprowadzone do szpitala cztery siostry Miłosierdzia /szarytki/, które objęły od tego czasu aż do chwili obecnej opiekę nad chorymi. Pierwszą siostrą przybyłą była S.M. Helena Ostrowska.

Siostry Miłosierdzia przy udziale Dra Papiewskiego odnowiły i ozdobiły kaplicę szpitalną, oraz złożyły antyk szpitalną.

W kaplicy znajdują się marmurowe tablice pamiątkowe lekarzy szpitalnych: Dr med. Emilia Cześwickiego zmarłego w 1880 roku, Dra Władysława Papiewskiego zmarłego w 1907 roku, Dra Władysława Pruszeńskiego zmarłego w 1908 roku, i kuratora szpitalnego Stanisława Lesch b. oficera Wojsk Polskich zmarłego w 1888 roku. Wozze tym w gmachu szpitalnym na korytarzu na pierwszej piętze nad salami chorych znajdują się dwie tablice marmurowe ku czci lekarzy Dra med. i chir. Glimpa Feliksa zmarłego w 1841 roku i Dra med. i chir. Juliana

Schulze zmarłego w 1856 roku.

W 1898 roku została urządzona w szpitalu nowa sala operacyjna według ówczesnych wynagód chirurgii, potrzebny na to fundusz uzyskano z dwóch przedstawień ematerekich urządzonych staronien Dra Papiewskiego w 1896 i w 1907 roku, które przyniosły czystego dochodu 1753 rb, 03 kop.

Zmarły dnia 12/4 1903 roku Konstanty Wireki właściciel Roznieszewa zapisał na rzecz szpitala 6.000 rubli, na szpitalik przy nim dla dzieci 3.000 rubli, i na postawienie nowego szpitala 40.000 rubli.

Szpital posiadał w 1904 roku etatowych łóżek 60, faktycznie 91 łóżek. Posiadał oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, położniczo-ginekologiczny i weneryczny. Przy szpitalu istniało bezpłatne ambulatorium dla ubogiej ludności.

Lekarzami szpitalnymi w 1904 roku byli: starszym lekarzem /naczelnym/ Dr Zygmunt Płużalski, młodszym lekarzem /ordynatorem/ Dr Franciszek Kosicki, nadetatowymi lekarzami Dr Stanisław Idzikowski i Dr Leon Łukaszewicz.

W 1908 roku po śmierci Dra Płużalskiego naczelnym lekarzem został Dr Franciszek Kosicki.

W 1908 roku przestał pracować w szpitalu Dr Stanisław Idzikowski, natomiast zaczął pracować jako nadetatowy lekarz Dr Józef Kossek - laryngolog. W 1909 roku Dr Kossek zostaje młodszym lekarzem /ordynatorem/ szpitala. Dr Chaim Raszkes - akuszer-ginekolog i Dr Lezimierz Rogozinski - laryngolog /pracował jeszcze w szpitalu w 1910 roku/. Dr Raszkes został w 1913 roku młodszym lekarzem /ordynatorem/ szpitala.

Jak wykazują zestawienia budżetowe od 1870 do 1914 roku szpital deficytów nie wykazywał, dochody czerpał z kosztów kursacyjnych, z odsetek od kapitału żelaznego, z czynszów dzierżawnych z nieruchomości, z zapożyczeń od miast i gmin i z ofiar dobroczynnych. Posiadał

dek kapitały w Banku Państwa.

W 1914 roku lekarzami szpitalnymi byli: Dr Franciszek Kosicki - lekarz naczelny i ordynator oddziału chirurgicznego, Dr Leon Fuksiewicz - ordynator oddziału chirurgicznego, Dr Chaim Raszkes - ordynator oddziału ginekologicznego, Dr Józef Kossek - ordynator oddziału wewnętrznego.

W miarę wzrostu miasta, które w 1838 roku posiadało 6.000 mieszkańców /w tym 2.000 Żydów/, w roku 1851 posiadało ponad 11.000, w roku 1884 - 12.000, a w roku 1904 - 25.000 mieszkańców - szpital św. Kazimierza stawał się coraz mniej wystarczający na potrzeby miasta i okolicy.

W czasie pierwszej wojny światowej niektórzy lekarze zostali powołani do służby wojskowej /Dr Fuksiewicz, Dr Kossek, Dr Raszkes/.

11/V.1915 roku zmarł Dr Franciszek Kosicki. Lekarzem naczelnym i ordynatorem oddziału chirurgicznego został Dr med. Jan Olewiński, poprzednio lekarz powiatowy i lekarz szpitala w Opatowie.

W szpitalu w czasie wojny znów pracuje Dr Stanisław Piątowski.

W 1916 roku zaczął pracować jako ordynator oddziału wewnętrznego Dr Stanisław Piątowski.

Po zakończeniu wojny powrócili do szpitala Dr Fuksiewicz i Dr Raszkes.

Dr Olewiński i Dr Kossek zostali powołani do Wojska Polskiego, w którym przebywali do dezabilizacji w 1920 roku.

Od 1.I.1926 roku jako ordynator oddziału wewnętrznego zaczął pracować w szpitalu Dr med. Adolf Zechterman i oddział ten prowadził do obecnej chwili.

Lekarzami szpitalnymi w 1926 roku byli:

Dr Jan Olewiński	- dyrektor i ordynator oddziału chirurgicznego
Dr Leon Fuksiewicz	ordynator oddziału chirurgicznego
Dr Stanisław Piątowski	ordynator oddziału wewnętrznego
Dr Adolf Zechterman	ordynator oddziału wewnętrznego

Dr Chaim Kaszkes

ordynator oddziału ginekologicznego

Dr Kaswera Muller

ordynator oddziału zakaźnego.

Rozbudowę szpitala zahaczała wojna światowa i jej następstwa.

W latach powojennych starano się zaradzić brakowi miejsc w ten sposób, że na potrzeby szpitala zajęto część baraku tak zwanych "czerwonych koster", położonych tuż przy szpitalu, a w następstwie włączonych do terenu szpitala, urządając tam oddział weneryczny dla kobiet, który prowadził Dr Olewiński i oddział dla chrończnie chorych, który prowadził Dr Piątowski. W 1919 roku uruchomiono przy ulicy Starokrakowskiej 32 szpital dla zakaźnych chorób - prowadził ten oddział Dr med. Stanisław Kellec-Kraus, szpital ten został w 1920 roku przeniesiony do byłego kościoła "w. Wacława na Starym Mieście i prowadziła go Dr Kaswera Muller. W ten sposób oddzielono szpital Sw. Rozalii.

W 1927 roku Dr Chaim Kaszkes opuszcza swoje stanowisko, wyprzedzając się do Warszawy, ordynaturę oddziału ginekologicznego obejmuje Dr med. Flawien Heumen. W tymże roku opuszcza szpital Dr Stanisław Piątowski.

W 1931 roku Dyrektor Szpitala Dr Jan Olewiński opuszcza szpital przechodząc na stanowisko naczelnego lekarza Kaszy Chorych w Radomiu.

Dyrektorem zostaje Dr Leon Fiksiewicz, obejmując i prowadzenie oddziału wenerycznego.

Arzeniując pracuje w szpitalu na oddziale chirurgicznym w latach 1931 do 1933 Dr med. Izrael Kleinberger.

W latach 1933-1935 nadbudowano nadgłuchemu szpitalnym drugie piętro przez co uzyskano pomieszczenie na 50 łóżek. W następnych latach przeniesiono do baraków aptekę, biuro szpitalne i mieszkanie Sióstr Miłosierdzia, przez co zyskano dalsze pomieszczenie dla chorych i pomieszczenie dla rentgena /pierwszy aparat rentgenowski szpital posiadał w 1914 roku/.

W 1933 roku ordynatorem oddziału chirurgicznego zostaje Dr med.

Edward Witkowski. Jako asystenci pracują na oddziale chirurgicznym Dr Henryk Fijas, Dr Józef Gałka, Dr Królikowski Jerzy, Dr Krystyna Jakobi.

W 1935 roku zmarł Dr Leon Fukałowicz. Dyrektorem zostaje Dr Flewjen Neuman do roku 1937-go. W tym roku dyrekturę szpitali obejmuje Dr Edward Witkowski. Oddział weneryczny obejmuje Dr med. Adam Lebkochler. Na rentgenie pracuje przez rok Dr Maria Krzyżosińska.

W 1937 roku urządzone w "berekach" oddział "rudniczy", ordynatorem którego zostaje Dr med. Feliks Nowakowski.

Następnie urządzone w tymże bereku oddział dziecięcy chirurgiczny.

W latach pierwszej wojny światowej z powodu dewaluacji marki polskiej szpital znalazł się w dużych trudnościach finansowych.

Celem zaradzenia temu powstaje w 1925 roku "Związek Międzykomunalny dla prowadzenia szpitali publicznych w Radomiu", zadaniem którego było objęcie i uzdrowienie gospodarki finansowej szpitala Sw. Kazimierza, szpitala zakonnego Sw. Zygmunta - jako jego oddziału i szpitala żydowskiego.

Z jednej strony nieudolność zarządu Związku, z drugiej zaś strony zażalenie w opłaceniu kosztów leczenia przez samorządy miejskie, samorządy gminne i Kasę Charytaty, doprowadziły do załamania się finansowego i likwidacji Związku.

W 1932 roku Szpital Sw. Kazimierza i szpital zakonny Sw. Zygmunta jako jego oddział przeszły pod zarząd Magistratu miasta Radomia.

Lekarzami szpitalnymi w 1932 roku byli:

Dr Witkowski Edward	-	dyrektor i ordynator oddziału chirurgicznego
Dr Gałka Józef		asystent " "
Dr Królikowski Jerzy		" " "
Dr Jakobi Krystyna		" " "
Dr Techterman Adolf		ordynator oddziału wewnętrznego
Dr Neuman Flewjen		" " ginek.-położn

Dr Nowakowski Feliks	ordynator Oddziału gruźliczego
Dr Miniewski Edzietaw	" " zakaźnego
Dr Lebköchler Adam	" " wenerycznego
Dr Grzesiński Edmund	kierownik laboratorium
Dr Nielubczyński Grzegorz	rentgenolog

Nadeszła ostatnia wojna w 1939 roku, w czasie której szpital przechodził ciężkie koleje.

Z początkiem wojny część lekarzy szpitalnych została powołana do czynnej służby wojskowej jako oficerowie rezerwy, zostali powołani: Dr Czumak, Dr Tochtermann, Dr Witkowski, niektórzy lekarze ulegając panice opuścili swoje stanowiska, personel szpitala został zdekompletowany.

Dla miasta i szpitala nastąpiły od pierwszego dnia wojny ciężkie chwile, szpital został przepchnięty rannymi - ofiarami niemieckich nalotów bombowych, na oddziale chirurgicznym pozostała jedna lekarzka - Dr Jakobi.

Po zakończeniu działań wojennych część lekarzy powróciła na swoje stanowiska i zajęła się zorganizowaniem pracy szpitalnej.

Niedługo jednak trwała spokojna praca, już 9 listopada nastąpiły pierwsze aresztowania lekarzy szpitalnych, aresztowano jako zakładników Dra Tochtermanna, następnego dnia Dra Witkowskiego, zostali po paru dniach wypuszczeni z więzienia.

Wstąpił przez cały czas wojny i okupacji stoczył szpital specjalną "opiekę", co parę tygodni lub miesięcy czyniąc wyrwy wśród lekarzy i personelu szpitalnego - 1941 rok i następane.

W końcu 1940 roku szpital otrzymał komisarza niemieckiego Dra Fritze Königsteina.

Zaczęto tworzyć dla niemieckich chorych specjalny oddział tak zwany "Deutsche Abteilung", usuwając naszych chorych z całego drugiego piętra, ściągając ich na pierwszym piętrze i na parterze, część przenosząc na barykady. W późniejszym okresie zajęli Niemcy rów-

niez część baraku.

Zarząd nad szpitalem objeli lekarze niemieccy.

W 1943 roku ze części okupacji niemieckiej został wybudowany na terenie szpitala barak drewniany w którym mieści się 40 łóżek, przeznaczony dla chorych zakaźnych niemieckich, zajęty obecnie przez oddział chirurgiczny.

Praca w szpitalu na polskich oddziałach odbywała się w ciężkich warunkach. Oddziały niemieckie, które stałe rozszerzono, opływały wo wszystko, na naszych oddziałach brak było wszystkiego, brak było lekarstw, opatrunków, bielizny, pościeli, prowiantów, chorzy "cieśnieni" niejednokrotnie leżeli na ziemi, zaledwie na siennikach w swojej bieliznie i pościeli, gdyż takowej szpital nie mógł im dostarczyć.

Mimo tych ciężkich warunków, ciągłych aresztowań, wysyłek do obozów koncentracyjnych, praca na oddziałach naszych trwała bez przerwy, aresztowanych zastępowali natychmiast koledzy. Pracownicy szpitala zarówno lekarze jak i personel pomocniczy spełnili dobrze swój obowiązek obywatelski.

Skład lekarzy w czasie wojny i okupacji niemieckiej był następujący:

Dyrektorzy:

Dr Witkowski Edward do końca stycznia 1941r. -aresztowany.

Dr Königstein Fritz kierownik niemiecki - koniec 1940r.

Dr Lonsdorf Wilhelm dyrektor niemiecki od stycznia 1941r. do 1943r. aresztowany przez gestapo i zesłany do obozu koncentracyjnego.

Dr Gilson został ranny w czasie zamechu na tak zwany "Deutsches Haus" w 1943r.

Dr Truckhoff był w szpitalu około 6 tygodni.

Dr Weche Emil od 1943 r. do lipca 1944r.

Procesor Dr med. Kowalecki Feliks od jesieni 1944r. do lutego

1945 roku. Wyjechał z powrotem do Poznania dla objęcia kliniki uniwersyteckiej ginekologiczno-położniczej.

Oddział chirurgiczny:

1939-40r.: ordynator - Dr Witkowski, asystenci - Dr Calka Józef, Dr Orzeszko Tadeusz, Dr Jakobi Krystyna, Dr Królikowski Jerzy. Staż 3-miesięczny odbył na oddziale chirurgicznym w tym okresie następujący lekarze: Dr Wojciechowski Józef, Dr Wróblewski Bogdan, Dr Szefrański Zygmunt, Dr Wysocki Józef, Dr Łojewska Zuzanna, Dr Pietrasówna Zofia.

1941r.: ordynator: Dr Lonsdorf-lekarsz niemiecki, asystenci: Dr Wróblewski, Dr Jakobi, Dr Orzeszko.

1942r.: ordynator: Dr Lonsdorf, asystenci: Dr Wróblewski, Dr Orzeszko, Dr Moll Jan.

1943r.: Ordynator: Dr Lonsdorf, asystenci: Dr Wróblewski, Dr Orzeszko, Dr Moll, stażystka Dr Kereniec Janina. W kwietniu Dr Lonsdorf, Dr Wróblewski i Dr Orzeszko zostali aresztowani przez gestapo i w następstwie zostali do obozów koncentracyjnych. Na miejsce aresztowanego Dr Lonsdorfa został przysłany lekarz niemiecki Dr Gilman, przy którym na chirurgii pracował jako asystent Dr Moll i wprowadzony przez Dr Gilmana z Częstochowy Dr Chrzonowski. Po zamachu na "Deutsches Haus", w którym został lekko ranny Dr Gilman przestał on pracować w szpitalu, jako zastępca został przysłany lekarz niemiecki Dr Bruckhoff, który był w szpitalu przez tydzień aż do czasu przyłączenia nowego niemieckiego dyrektora i chirurga w osobie niemieckiego lekarza Dr Wehse Billa, przybyłego z Drezna, przy nim pracował jako asystent Dr Moll.

15/X.1944r. oddział chirurgiczny objął prof. Dr med. Reznierz Wolkowski profesor chirurgii Uniwersytetu Poznańskiego. Jako asystent pracował Dr Moll.

Oddział ginekologiczno-położniczy:

ordynator: Dr Reuman Elwjan, asystenci: Dr Wojciechowski Józef,
i Dr Gałach-Próchnicka Halina.

Oddział wewnętrzny:

ordynator: Dr Tochterman Adolf, asystentka Dr Pawlicka-Lokocif-
ska Halina od 1941r. do 1945r., pozostym na oddziale tym pracu-
wał student medycyny Jagiello Józef.

Oddział gruźliczy:

ordynator: Dr Nowakowski Feliks do końca stycznia 1941 roku, are-
stowany przez gestapo, zginął w Oświęcimie. Po nim oddział pro-
wadził Dr Szafrański /też aresztowany i zesłany do obozu / i Dr
Górecki Zbigniew, po nim Dr Teletycki Michał.

Oddział zakaźny:

koloniam, szpitale był Dr Grzesiński do aresztowania w końcu
stycznia 1941r. po nim Dr Wyhanny Michał, asystentem był Dr
Sobota Stefan, po wyjeździe w 1944r D-ra Wyhannego do Karpolek
wschodniej szpital objął Dr Kereniec Janina.

Oddział weneryczny:

prowadził cały czas Dr Lebküchler.

Laboratorium:

prowadził Dr Grzesiński do aresztowania w końcu stycznia 1941r.,
potem z przerwami prowadził Dr Pietras-Szafrańska Zofia do swo-
jej śmierci w 1944r, zmarła na dur brzuszny.

Rentgenologiem był Dr Głowacki Emil - aresztowany

od 16.10.1945r. rentgen prowadzi Dr Stein Koziniere.

Z wśród lekarzy pracujących w szpitalu zostało w czasie okupa-
cji dwunastu aresztowanych przez gestapo, a mianowicie: Dr Lebküch-
ler -dwukrotnie, Dr Tochterman -dwukrotnie, Dr Witkowski -dwukrotnie
Dr Nowakowski, Dr Gałka, Dr Grzesiński, Dr Wojciechowski, Dr Wróblew-
ski, Dr Grzeszko, Dr Szafrański, Dr Głowacki, Dr Majewska.

Z tych dziewięciu zostało zesłanych do obozów koncentracyjnych,
zostali zesłani: Dr Witkowski, Dr Nowakowski, Dr Gałka, Dr Grzesiński.

Dr Wejciechowski, Dr Wróblewski, Dr Orzeszko, Dr Szafranski,
Dr Głowecki.

Śmierć masową w obozach koncentracyjnych ponieśli następują-
cy pracownicy szpitalni:

Dr med. Witkowski Edward-dyrektor i ordynator oddziału chirur-
gicznego.

Dr med. Nowakowski Feliks- ordynator oddziału gruźliczego.

Dr Galke Józef -asystent oddziału chirurgicznego.

Dr Orzesiński Edmund -kierownik laboratorium i szpitala Sw. Zyg-
munta.

Mgr. farm. Siemsiński Tadeusz-kierownik apteki szpitalnej.

Mgr. farm. Reppert Dorota-kierownik apteki szpitalnej.

Siostra Miłosierdzia Piatkowska Anna.

Siostra Miłosierdzia Jurga Maria.

Ważny szpitala Wiktorowski Stanisław.

Pośługacz szpitalny Chmielowski Władysław.

Pośługaczka szpitalna Jagielko Józefa

Pośługaczka szpitalna Pacuta Michalina.

Pośługaczka szpitalna Kwaczyńska Maria

Oddziały nasze szpitalne mimo tylu ofiar nie przerywały pracy.

Od lipca 1944 ., kiedy obupenci przekonali się, że zbliża się
kres ich panowania, zaczęli się zabierać o wyciągnięcie szpitalnego, zaczęto
wywozić urządzenia szpitalne, aparaty rentgenowskie, narzędzia chir-
urgiczne, lekarstwa, bielizna, prowianty.

ostatni dyrektor niemiecki Dr Wechs opuścił szpital w lipcu
1944r., pozostał lekarz niemiecki Dr Hessel.

Wreszcie doczekaliśmy się w dniu 16 stycznia 1945 roku wkrocze-
nia Armii Radzieckiej i Polskiej oswoobodzającej nas od krwawego oku-
pantu.

Pierwszy okres po oswoobodzeniu był w szpitalu, wobec braków we
wszystkich dziedzinach, bardzo ciężki. Szpitale przeszły pod Zarząd

wiejski.

Po opuszczeniu szpitala przez profesora Kowalskiego, który wyjechał do Poznania, funkcje dyrektora objął czasowo Dr Neuman, a do czasu objęcia tego stanowiska w dniu 10.V.1945r przez obecnego dyrektora Dr med. Nillewskiego Stanisława.

Po wyjeździe profesora Kowalskiego do Poznania, oddział chirurgiczny objął Dr med. Wąglewicz Karol, prowadził takowy do 1946 r.

Po zakończeniu działań wojennych opuścili szpital następujący lekarze: Dr Telatycki powrócił do Warszawy, Dr Wojciechowski wyjechał do Inowrocławia, gdzie otrzymał ordynaturę oddziału kobiecego w tamtejszym szpitalu, Dr Pawlicka-Kolocińska wyjechała do Leszna, gdzie otrzymała ordynaturę szpitala zakładowego, Dr Moll wyjechał do Poznania, Dr Salsch-Fróchnicka wyjechała do Gdyni.

Oddział gruźliczy po D-rze Telatyckim prowadził Dr Siałkowski Zygmunt do 1946 roku, w którym objął z powrotem sanatorium dla płucno chorych w Rudce, którego poprzednio był dyrektorem.

Od 1.4.1945r zaczął na chirurgii pracować jako asystent Dr Wasilewski Zenon, a na ginekologii jako asystentka jego żona Dr Wasilewska-Albertyna, Dr Orzeszko Tadeusz po powrocie z Oświęcimia zaczął na pracować na chirurgii i otrzymuje ordynaturę na tym oddziale, od 1.5.1945r pracuje jako asystent na chirurgii Dr Bortnik Paweł, od 15.7.1945r. pracuje na oddziale wewnętrznym jako asystent Dr Makowski Jan, od 6.8.1945r jako asystent na chirurgii pracuje Dr Edward Stugolecki, od 15.8.1945r pracuje w szpitalu jako laryngolog Dr Witkowski Józef, od 1.8.1946r na ginekologii jako asystent pracuje Dr Setenceł Zygmunt, a od 15.8.1946r. na tymże oddziale jako asystent Dr Widniewski Tadeusz, od 6.10.1946 r. pracuje początkowo na oddziale wewnętrznym, potem na chirurgii Dr Puzski Kazimierz. Od 1.11.46r pracuje na oddziale chirurgicznym jako ordynator Dr Pabisiek Antoni, a żona jego Dr Bielecka-Pabisikowa prowadzi laboratorium do 1947 roku, na gruźlicy pracuje przejściowo Siostra Śmartwychwstanke

Dr Pruszek Aneta. Dr Krystyna Jakobi-Rólikowska przeostała pracować jesienią 1946r. w szpitalu.

Po objęciu szpitali przez Zarząd Miejski, znajdowały się one w ciężkich warunkach. Dzięki jednak głębokiemu zrozumieniu przez władze miejskie z prezydentem Kietczewskim, wiceprezydentami Jawerskim, Dudulskim, Szulmajerem na czele, potrzeb szpitalnych i dzięki ich energicznemu zarządzeniom braki w szybkim tempie zostały usunięte. Szpital zaczął powracać do normalnej pracy.

Z drugiej strony władze rządowe zarówno wojewódzkie, jak i centralne, którym wiadomo było ciężkie położenie szpitala, przesyłały i przychodziły z wydatną pomocą, zaopatrując szpital w leki, narzędzia chirurgiczne, pościel i inne urządzenia szpitalne.

Nie można też pominać milczeniem chętnego daru w postaci loków, bielizny i urządzeń szpitalnych, jak w ubiegłym 1946 roku szpital otrzymał od londyńskiego Polskiego Czerwonego Krzyża za pośrednictwem magistrata farmacji Feliksa Łogodzińskiego.

W ostatnich czasach pod zarządem szpitala przeobraziły jako jego oddziały od 1.IV.1945r. oddział psychiatryczny prowadzony przez D-ra Borysowicza Jerzego, a od 16.IX.1946r. nowo utworzony w byłym szpitalu żydowskim oddział gruźliczy, który prowadził Dr Marciak Marian.

W październiku 1947 roku szpital posiada następującą ilość łóżek

Oddział chirurgiczny	141
" ginekologiczno-położniczy	50
" wewnętrzny	36
" gruźliczy	50
" psychiatryczny	52
" zakaźny	46
" weneryczny	30
razem	405 łóżek

W październiku 1947 roku pracowali w szpitalu następujący lekarze:

Dr Niklewski Stanisław	dyrektor szpitali	od 10.5.1945.
Dr Orzechko Tadeusz	ordyn.o.chirurgicznego	1945.
Dr Pabisiek Antoni	" "	1.11.1946.
Dr Wasilewski Zenon	asyst.	" 1.4.1945.
Dr Bertnik Paweł	" "	" 1.5.1945.
Dr Długotęcki Edward	" "	" 1.8.1945.
Dr Purański Kazimierz	" "	" 6.10.1946.
Dr Techtersen Adolf	ordyn.o.wewnętrznego	1.1.1926
Dr Mańkowski Jan	asyst.	" 15.7.1945.
Dr Neunen Flawjan	ordyn.o.ginek.-położ.	1927.
Dr Wasilewska Alberytta	asyst.	" 15.4.1945.
Dr Widocński Tadeusz	" "	" 15.8.1946.
Dr Sztencel Zygmunt	" "	" 1.8.1946.
Dr Lebküchler Adam	ordyn.o.wenerycznego	1.2.1938.
Dr Koreniec Janina	kierownik o.zakaźnego	1.6.1941.
Dr Herciek Marlen	ordyn.o.gruźliczego	1.9.1946.
Dr Borysowicz Jerzy	ordyn.o.psychiatrycznego	1.4.1939.
Dr Wilkowiński Józef	laryngolog	15.8.1945.
Dr Stein Kazimierz	rentgenolog	16.10.1944.

ADMINISTRACJA SZPITALA.

LEKARZE NACZELNI

Od czasu założenia szpitala lekarz szpitalny, poza zajmowaniem się leczeniem chorych przy pomocy felczerów, prowadził przy pomocy specjalnego urzędnika administrację szpitala.

Z biegiem czasu, gdy wobec rozwoju lecznictwa, zostało powołanych do pracy więcej lekarzy, główny lekarz nosił nazwę "Starezego lekarza", inni lekarze - "młodszych lekarzy". Zwykle starszy lekarz poza administracją prowadził leczenie, był więc jednocześnie ordynatorem, młodszy lekarze odpowiadali obecnym ordynatorom. Starszy lekarz w późniejszych czasach nosił nazwę "naczelnego lekarza szpitala". Gdy administracja szpitala rozwinęła się powstało stanowisko "Dyrektora szpitala", początkowo połączone z ordynaturą na jednym z oddziałów, potem czyste administracyjne. W szpitalu pracowali poza tym lekarze nadebatowi i wolontariusze.

Lekarzami naczelnymi byli:

Dr medycyny i chirurgii Juljan Schulz od 1847 r. do 1856r.

Dr med. Emil Gosławski 1856 1880

Dr Zygmunt Prużański 1880 1908

Dr Franciszek Kosicki 1908 1916

Dr Jan Olewiński 1916 1931

Dr Leon Fukaiewicz 1931 1935

Dr Flawjan Neuman 1935 1936

Dr Edward Witkowski 1936 1941

Niemieccy lekarze: Dr Königstein Fritz, Dr Lonsdorf Wilhelm, Dr Gien, Dr Bruckhoff, Dr Weche Emil od 1941 1944

Prof. dr med. Bolesław Kowalski 1944 1945

Dr med. Stanisław Niblewski 1945 i obecnie

KURATORZY SZPITALA

Opiekę nad szpitalem sprawiali też zwani kuratorzy.

Znani byli następujący kurotórzy:

Leszel Stanisław	1870-1898	obywatel m. R. Radomia i oficer W. P.
Zebietko Ignacy	1898- ?	obywatel m. Radomia
Kulczycki Władysław	1898?1909?	rejent
Wojdecki Józef	1907?1914	emer. urzędnik, weteran Powst. 1863
Przytycki Tadeusz	1914?1927?	adwokat, obywatel m. Radomia i ziemki /maj. Błocice/.

INTENDENCI

Lekarz naczelny miał do pomocy urzędnika administracyjnego, który początkowo zwiał się "ekonomem", a potem "intendentem" szpitalnym

Intendent poza sprawami administracyjnymi prowadził kancelarię szpitalną. Stan ten trwał do 1925-go roku.

Pod objęciu administracji szpitala przez Związek międzykomunalny dla utrzymania szpitali publicznych w Radomiu, rozwinęła się administracja, powstało Biuro szpitalne z całym szeregiem urzędników.

Wzrostła się wiadomość o następujących intendentach:

Guczewicz Juljan	/1870r. - ekonom szpitala/.
Dentzel Jan	intendent /1892 -1904 kasałtko powiatowe
Miedwiedzki Józef	1907-1916 ? emer. pułkownik wojska ros.
Jurkowski Feliks	
Sztec Marcell	- felczer
Witkowski	
Nocikowski	
Jaworski Wiktor	od 1.VII.1935 i obecnie z przerwą w czasie okupacji niemieckiej.

KAPELANI

Służbę duszpasterką pełnili w szpitalu kapelani.

Pierwszym stałym kapłanem szpitalnym był ks. Paweł Kubicki później biskup sufragan sandomierski, po nim ks. Stanisław Bostafiński

prefekt szkół średnich, następnie ks. prałat Dr Henryk Gierycz od 1911 r. do 1947r., obecnie proboszcz parafji W. Marii Termy w Redosiu
 Obecnie od sierpnia 1947r. kapelanem jest ks. Stanisław Sikoraki prefekt szkół średnich w Redosiu.

ODDZIAŁY SEPTALNE

ODDZIAŁ CHIRURGICZNY

Oddział chirurgiczny mieścił się w gmachu głównym. Po przeniesie-
 niu ginekologii na drugie piętro, zajęła salę ginekologiczną, a po usu-
 nięciu oddziału wewnętrznego przez Niemców na baryk, zajęła następne
 dwie sale, pozatym utworzono oddział dziecięcy chirurgiczny na bary-
 kach, oraz po usunięciu się Niemców zajęto wybudowany przez nich ba-
 rek na potrzeby oddziału chirurgicznego.

W 1898 roku urządzone sałe operacyjną według ówczesnych wymagań
 nauki, a w czasie okupacji niemieckiej przerobiono jedną z sal cho-
 rych na pierwszym piętrze na septyczną sałe operacyjną.

Ordynatorami oddziału chirurgicznego byli:

Dr med. i chirurgii Schulz Juljan	od 1847 ?	do 1856r
Dr med. Cześkowski Emil	1856	1880
Dr Pużański Zygmunt	1880	1908
Dr Kosicki Franciszek	1887 ?	1916
Dr Przyłęcki Franciszek	1892 ?	1897?
Dr Telko Włodzimierz	1896 ?	1899?
Dr Fukaiewicz Leon	1901	1935
Dr Głowiński Jan	1916	1931
Dr Kleinberger Izrael	1931	1933
Dr Witkowski Edward	1933	1941

Asystentami byli: Dr Pijes Henryk

Dr Getka Józef

Dr Zajaczkowski

Dr Królikowski Jerzy

Dr Jakobi Krystyna

Dr Wróblewski Bogdan

Dr Orzeszko Tadeusz

Dr Leonardorf Wilhelm	niewiec	1941	1943
Dr Gilmann	niewiec	1943	1
Dr Bruckhoff	niewiec	1943	
Dr Wechs Wilhelm	niewiec	1943	1944

Asystentami byli: Dr Jakobi-Królikowska, Dr Wróblewski, Dr Orzeszko, Dr Moll, Dr Chrzanowski.

Prof. dr Nowakowski Kazimierz 1944 1945

Asystentem był Dr Moll.

Dr Woglowicz Karol 1945 1946

Dr Orzeszko Tadeusz 1945 1 obecnie

Dr Fobielek Antoni 1946 1 obecnie

Asystentami są: Dr Wasilowski Zenon od 1945 1 obecnie

Dr Bortnik Paweł 1945 1 obecnie

Dr Długotocki Edward 1945 1 obecnie

Dr Poreki Kazimierz 1947 1 obecnie

ODDZIAŁ WEWNĘTRZNY

Oddział wewnętrzny od roku 1941 mieścił się w gmachu głównym, zajmował jedną salę męską na parterze /drugą salę w korytarzu na lewo Nr.4/ i jedną salę kobiecą na pierwszym piętrze /pierwszą salę w korytarzu na prawo Nr.8/ razem 20 łóżek.

W 1941 roku w czasie okupacji niemieckiej został oddział przeniesiony na budynek na miejsce skasowanego oddziału gruźliczego zajmując jedną salę męską na 16 łóżek i jedną salę kobiecą na 7 łóżek. Od roku 1945 mieścił się oddział wewnętrzny w budynku w dawnym pomieszczeniu oddziału gruźliczego o posterunku ginekologiczno-położniczego, zajmując pięć sal dla chorych razem 36 łóżek.

Ordynatorami oddziału byli:

Dr med. i chir. Schulz Juljan	od 1847 ? do 1856r.
Dr med. Gołkowski Emil	1856 1890
Dr Płużański Zygmunt	1880 1908
Dr Pepiowski Władysław	1898 1907
Dr Kossak Józef	1907 1914
Dr Piątkowski Stanisław	1914 1927
Dr med. Tochtermann Adolf	1926 1 obecnie

asystenci:

Dr Pawlicka-Kokocińska Halina	od 1941 do 1945
Dr Mańkowski Jan	od 15.8.1945.

ODDZIAŁ POŁOŻNICTWO-GINEKOLOGICZNY.

Od kiedy istnieje oddział położnictwo-ginekologiczny jako taki nie udało się zebrać danych, w każdym bądź razie w 1901 roku pracuje w szpitalu ginekolog Dr Idzikowski Stanisław.

Ordynatorami oddziału położnictwo-ginekologicznego byli:

Dr Idzikowski Stanisław	od 1901 ? do 1908r.
Dr Reszkes Chaim	1908 1914
Dr Idzikowski Stanisław	1914 1918
Dr Reszkes Chaim	1918 1927
Dr Neuman Flawjan	1927 1 obecnie

asystenci:

Dr Wojciechowski Józef	
Dr Górecka-Próchnicka Halina	
Dr Horecka-Wisniewska	
Dr Gościłowska Albertyna	od 15.4.1945
Dr Szencel Zygmunt	2.8.1946
Dr Wiśniewski Teoduz	15.8.1946.

ODDZIAŁ WENERYCZNY

Pierwotnie chore wenerycznie mieściły się w gmachu głównym na

pierwszym pięttrze, w sali oddzielonej od reszty szpitala.

W czasie wojny światowej oddział ten został przeniesiony na baraki /tam gdzie obecnie funkcjonuje oddział dziecięcy chirurgiczny/, potem przeniesiony został na ulicę Starokrakowską 32, jakiś czas był w szpitalu żydowskim, w czasie ostatniej wojny mieścił się przy ulicy Saskiej Nr.6, a po wojnie został umieszczony w domu przy ulicy Starokrakowskiej Nr.32. Ordynatorami tego oddziału byli:

Dr Kosicki Franciszek	1887 ?	do 1916r.
Dr Olewiński Jan	1916	1931
Dr Fukelewicz Leon	1931	1936
Dr Lebkühler Adam	1936	i obecnie

ODDZIAŁ ZAKAŹNY.

Pierwszy szpital zakaźny został utworzony w czasie pierwszej wojny światowej przez Polski Komitet Pomocy Sanitarnej w gmachu żydowskiego domu sierot i starców im. Bekermanów przy szosie warszawskiej na Obozisku, był on czynny do końca wojny światowej.

Do zakończenia wojny światowej powstał w 1919 roku miejski szpital zakaźny w domu położonym przy ulicy Starokrakowskiej Nr.32. Prowadził ten szpital dr med. Kalle-Kraus Stanisław.

W 1920 roku został przeniesiony szpital zakaźny na Stare Miasto do byłego kościoła Sw. Wacława. W 1927 roku przeniesiono szpital do nowowbudowanego drewnianego gmachu szpitalnego przy ulicy Zielonej i nazwano go "Szpitalem Sw. Zygmunta" na cześć ówczesnego przewodniczącego Międzykomunalnego Związku dla utrzymania szpitali publicznych w Radomiu starosty Zygmunta Strzeżewskiego.

Ordynatorami względnie kierownikami tego oddziału byli:

Dr Kalle-Kraus Stanisław	od 1919	do 1920r.
Dr Mulier Kasper	1920	1931
Dr Janiszewski	1931	
Dr Jasieński		1933
Dr Bruzówna Miroslawa	1933	1937

Dr Miniewski Zdzisław	1937	1939
Dr Grzesiński Edmund kierownik	1939	1941
Dr Wychynny Michał	1941	1944
asystent Dr Sobota Stefan		
Dr Koroniec Janina kierownik	1944	i obecnie

ODDZIAŁ PŁUCNY /GRUŹLICZY/.

Oddział gruźliczy został utworzony w 1937 roku w lokalu mieszczącym się w tak zwanych barakach przy szpitalu Sw. Kazimierza.

Dnia 16.IX.1946r. został przeniesiony do byłego szpitala żydowskiego przy ulicy Stereokrakowskiej Nr.23.

Ordynatorami względnie kierownikami tego oddziału byli:

Dr Nowakowski Feliks	od 1937	do 1941r.
Dr Córceki Zbigniew	1941	1944
asystent Dr Szafranski Zygmunt		
Dr Felatycki Michał	1944	1945
Dr Śladkowski Zygmunt	1945	1946
Dr Marciek Marjan	1946	i obecnie

Asystent Siostra Zmartw. Dr Krusko Aneta w 1947r.

ODDZIAŁ PSYCHIATRYCZNY.

W 1930 roku powstał Przychodnia dla umysłowo upośledzonych, utworzona została w byłym kościele Sw. Wacława na Sterym-Mieście. Opiekę lekarską w tym zakładzie sprawowali początkowo Dr Perniewski Władysław ówczesny lekarz sanitarny miejski, potem Dr Pietrusiewiczówna Janina, następnie Dr Ostrowski Władysław, a od 1939 roku Dr Borysowicz Jerzy.

Przychodnia ta została dnia 1.IV.1945r. przyłączona do szpitala Sw. Kazimierza jako oddział psychiatryczny.

Ordynatorem tego oddziału jest Dr Borysowicz Jerzy.

ODDZIAŁ OTO-LARYNGOLOGICZNY:

Specjalnego oddziału chorób nosa, gardła i ucha w szpitalu Sw. Kozimierza niema, chorzy tej specjalności mieszczą się przeważnie na oddziale chirurgicznym.

Lekarzami tej specjalności byli w szpitalu Sw. Kozimierza:

Dr Kossak Józef od 1907 do 1914r.

Dr Rogoziński Kozimierz 1909 1910

Dr Kleinberger Izrael

Dr Peetman Ludwik

Dr Pokowski Witold

Dr Wiktorowski Józef od 15.VIII.1945r.

PRACOWNIA ANALITYCZNA.

Laboratorium zostało założone po pierwszej wojnie światowej, ani liży wykonywali poszczególni lekarze dla swoich oddziałów, dopiero później zostali zatrudnieni specjaliści lekarze analitycy.

Dr Grzebiński Edmund 1938 - 1941

Dr Pietras-Szefrańska Zofia - w czasie okupacji niemieckiej, zmarła z powodu tyfusu brzusznego w 1944r.

Dr Pabisiakowa Wanda 1946 - 1947

obecnie szpital nie ma lekarzy analityka.

PRACOWNIA RENTGENOLOGICZNA I FIZYJOTERAPII.

Pierwszy aparat rentgenowski szpital posiadał w 1914 roku jako dar jednego z lekarzy D-ra Kossaka.

Po wojnie światowej szpital nabył bardziej nowoczesny aparat.

Obecnie szpital posiada aparaty rentgenowskie, diatermię i lampę kwarcową.

Rentgenologami byli:

Dr Krzysztoń Maria

Dr Mielubowicz Grzegorz

Dr Głowacki Emil - w czasie okupacji niemieckiej.

Dr Stein Kosiński od 16.X.1944 roku.

SIOSTRY MIŁOŚCIWIE

Od 1898 roku opiekę nad chorymi pełnią siostry miłosierdzia Sw. Wincentego z Paulo zwane powszechnie szarytkami.

Pierwszą siostrą przełożoną była S.M. Ostrowska Helena, wchowały się w pensji następujące nazwiska siostr przełożonych:

S.M. Rak Katerzyna, S.M. Przechowska Marja, S.M. Jędrzejowska, S.M. Sławinska Anna.

S.M. Ziaje Antonina - obecna siostra starsza.

FELCZERZY

Nazwiska felczerów, którzy pracowali w szpitalu, a które się przechowały do naszych czasów, są następujące:

Glinicki Wincenty około 1870r.

Pajkus Jakób

Woleki Władysław

Purcki Ludwik

Stec Marceł

Kowalski Stanisław

APTEKA

Aptekę prowadziły początkowo siostry miłosierdzia. Później w aptece siły wykwalifikowane.

Przed wojną pracował aptekarz Trzyński.

W czasie okupacji niemieckiej pracowali: Magister farmacji Gieralski Tadeusz, Magister farmacji Hapsbert Dorota, po wojnie Magister farmacji Pawłowski.

Obecnie pracuje w aptece farmaceuta Sztec Czesław.

Wykaz

pracowników szpitali wiejskich w październiku 1947r.

Administracja.

1. Dr Niklewski Stanisław pracuje od 10.5.45. jako dyrektor szpitali
2. Jworek Wiktor 1.7.35. intendent szpitali
3. Dąbek Teresa 1.10.46. kierownik biura
4. Elizer Jan 27.12.40. refer. ruchu chorych.
5. Brydulia Antonina 1.10.41. " " "
6. Bieżewicz Józefa 16.1.47. " " "
7. Chrzanowski Zygmunt 1.3.47. buchalter
8. Stemplewski Waleenty 1.11.45. "
9. Gawron Waleria 1.11.45. kasjorka
10. Kwesiborska Antonina 1.2.42. kancelistka
11. Pudzienowska Janina 15.10.46. "
12. Oczkowska Irena 19.2.47. maszynistka
13. Jesiorowska Julja 1.9.45. pomoc kancelaryjna
14. Koetke Kazimierz 1.6.40. woźny
15. Kolałt Regina 1.10.45. goniec

Służba podwórzowa.

16. Skorza Jan 1.3.32? portjer
17. Nowak Stanisław 1.4.47. "
18. Jesiorowski Paweł 22.2.45. dozorca
19. Trzeciak Jan 1.1.46. "
20. Bieńkowski Władysław 1.5.46. " nocny
21. Gospodarczyk Marjan 15.10.46. szofer
22. Chrzanowski Józef 1.3.46. furman
23. Chrzanowski Stanisław 1.3.46. "
24. Głodniowska Ewa 1.3.44. posługaczka-kostnice.

Kuchnia.

25. Falkiewicz Janina 15.1.46. kucharka
26. Górka Irena 1.3.38. "

27. Oniwecka Marja	1.10.36.	kucharka
28. Lukesiewicz Wiktorja	1. 3.32.	"
29. Soleccka Karoline	1. 3.32.	"
30. Skorza Stefania	1.10.42.	"
31. Sawicka Marja	1. 7.45.	"
<u>Pralnia.</u>		
32. Czorepoko Emilja	15.12.44.	praczka
33. Cuthowska Eugenia	15.11.37.	"
34. Gajewska Marja	15. 5.45.	"
35. Kubicka Józefa	1. 5.47.	"
36. Kunowska Aniela	1. 2.22.	"
37. Milijanek Wanda	1. 4.47.	"
38. Krzyżonowska Wanda	1. 6.42.	"
39. Trzaskowska Julja	1.10.45.	"
40. Zwelińska Ewa	1. 2.46.	"
41. Nowalski Marjan	1. 6.47.	palacz
42. Dorletka Józef	1. 1.46.	pomoc palacza
<u>Szwelnia.</u>		
43. Czajka Janina	1. 6.29.	brawcowa
44. Nowak Ewa	1. 8.43.	"
45. Salomonowska Marja	1.10.43.	"
46. Michalska Leokadja	1. 8.45.	pomoc browcowej
47. Staniszezowska Helena	15. 8.45.	" "
<u>Kapelan.</u>		
48. o. Sikorski Stanisław	8.47.	kapelan szpitala
<u>Siostry Miłosierdzia.</u>		
49. Ziaja Antonina starsza siostra		
50. Bitek Marja		
51. Chmielewska Janina		
52. Gwoździk Mieczysława		
53. Hołownia Julja		

54. Kadolske Janina		
55. Kosińska Wierzbka		
56. Kuryto Helena		
57. Kowalik Genowefa		
58. Głowska Bronisława		
59. Pisera Helena		
60. Wysopolska Konstancja		
61. Marchowska Zofja		
62. Grycner Janina		
63. Czekał Marja		
64. Paluch Marja	10. 4.47.	krzewowe sióstr
65. Gruce Marja	1. 2.46.	posługaczka sióstr
<u>Antoka.</u>		
66. Sztec Czesław	1. 6.45.	aptokarz
67. Kononowicz Józef	4.10.45	posacznik aptokarski
68. Wogreynowska Teofila	1. 3.32.	posacznica aptokarska
69. Karolik Marja	1. 7.32.	posługaczka
<u>Oddziały chorych</u>		
<u>Oddział Chirurgiczny.</u>		
70. Orzechko Tadeusz Dr	1.11.45.	ordynator
71. Pobisiak Antoni Dr	1.11.46.	"
72. Wasilewski Zenon Dr	1. 4.45.	asystent
73. Bortnik Paweł Dr	1. 5.45.	"
74. Bługołęcki Edward Dr	1. 8.45.	"
75. Puroki Kazimierz Dr	6.10.46.	"
76. Furgo Stefan	1.12.33.	seniteriusz operac.
77. Webik Władysław	15. 6.46.	" opatrunk.
78. Skop Czesław	21. 1.36.	" "
79. Hermanowski	15.10.42.	" operac.
80. Stępieńki Florian	15. 2.32.	posługacz
81. Szware Bronisław	1.10.46.	"

82.	Jędrych Marja	1. 9.45.	posługaczka				
83.	Kośła Zofja	1. 4.45.	"				
84.	Kożeut Paulina	8. 6.45.	"				
85.	Lutek Adela	1. 9.43.	"				
86.	Nowak Eugenja	1. 6.42.	"				
87.	Oparcik Irene	24. 8.42.	"				
88.	Pisatowicz Anne	1. 4.32.	"				
89.	Pokulniewicz Irmina	16. 6.45.	"				
90.	Rosenowicz Petronela	1. 3.44.	"				
91.	Szycańska Janina	1.11.46.	"				
92.	Warzyńska Krystyna	1. 2.47.	"				
93.	Zborowska Józefa	15. 1.45.	"	nocna			
94.	Grabowska Stefanja	1.10.37.	"	"			
95.	Jagiętko Marja	15. 6.44.	"	"			
96.	Chruslak Marja	19. 9.45.	"	"			
97.	Balcerowska Julja	1. 2.47.	posługaczka na o.chir.dziec.				
98.	Gwóźdź Demuta	1. 2.46.	"	"	"	"	
99.	Potyra Marja	24. 8.42.	"	"	"	"	
100.	Zywiel Janina	1. 9.45.	"	"	"	"	
101.	Warzyńska Bronisława	1. 8.1906.	"	"	"	"	nocna

Oddział wewnętrzny.

102.	Dr Tochtermen Adolf	1. 1.26.	ordynator				
103.	Dr Mańkowski Jan	15. 7.45.	asystent				
104.	Góraj Janina	4. 9.45.	pomoc pielęgn.				
105.	Białkowska Franciszka	1. 2.41.	posługaczka				
106.	Drele Stanisława	7. 4.45	"				
107.	Konarska Helina	13. 6.45.	"				
108.	Murdza Genowefa	15. 7.42.	"				
109.	Piechowiez Stanisława	15. 4.43.	"				
110.	Ziółek Janina	1. 3.45.	"	nocna.			

Oddział ginek.-pokoźniczy.

111.	Dr Neuman Flawjen	.27.	ordynator
112.	Dr Wasilewska Albertyne	15. 4.45	asystent
113.	Dr Widmański Tedeusz	15. 8.46.	"
114.	Dr Sztencel Zygmunt	1. 8.46.	"
115.	Bartel Zofie	1. 7.38.	slużerka
116.	Gajewska Jadwiga	1. 4.44.	"
117.	Błądowska Marie	1. 7.46.	posługaczka
118.	Chudobińska Leokadja	1. 7.45.	"
119.	Marzeczek Danuta	1. 2.47.	"
120.	Milawska Cecylja	15. 3.45.	"
121.	Puchnierska Anna	21. 1.47.	"
122.	Wozniak Marja	1. 4.45.	"
123.	Ziółek Kazimiera	1.12.45.	"
124.	Puszczynska Helena	15. 3.45.	" nocna.
125.	Wyszpolska Anna	1. 2.46.	" "
126.	Serzycka Irene	1. 1.46.	" "

Oddział weneryczny.

127.	Dr Lebkuchler Adam	1. 2.38.	ordynator
128.	Erzyżenowska Stefanja	15. 9.46.	posługaczka
129.	Zych Wiktorie	8. 1.46.	woźna

Oddział zabiegowy.

130.	Dr Koreniac Janina	1. 6.41	kierownik oddziału
131.	Stowska Władysława	1. 3.33.	pielęgniarka
132.	Stasień Anna	15. 3.39.	"
133.	Gawer Janina	15. 5.45.	posługaczka
134.	Kutkiewicz Stanisława	21.10.38.	"
135.	Różycka Helena	15. 4.45.	"
136.	Stanik Sylwestra	1.10.46.	"
137.	Wiktorowska Janina	1. 2.45.	kucharka
138.	Kowalska Franciszka	1.10.45.	praczka

139. Dugoleki Antoni	15. 5.45.	kurier
140. Szatan Michel	1.10.45.	dezerc
<u>Oddział gruźliczy.</u>		
141. Dr Marciek Marjan	1. 9.46.	ordynator
142. Cudoszewska Stefanja	15.11.46.	pielęgniarka
143. Kijewska Bogdana	1. 6.46.	"
144. Furgo Marja	1. 9.46.	"
145. Adamszyk Antonina	1.10.46.	posługaczka
146. Leszczyńska Józefa	1. 8.46.	"
147. Lodygowska Stanisława	1. 1.46.	"
148. Podczko Krystyna	1. 4.47.	"
149. Szynenowska Bogusława	1.12.39.	"
150. Stanisławska Adela	20. 9.46.	kucharka
151. Krok Mieczysława	18. 3.47.	pomoc. kuch.
152. Ziemska Marta	1.10.46.	krawcowa
153. Borkowski Franciszek	8.11.44.	dezerc
<u>Oddział psychiatryczny.</u>		
154. Dr Borysowicz Jerzy	1. 4.39.	ordynator
155. Sepińska Aleksandra	1. 2.41.	pielęgniarka
156. Kusio Władysław	15. 1.45.	posługacz
157. Dolincki Ryszard	1. 8.45.	"
158. Fowelec Antoni	19.11.30.	"
159. Szary Kazimierz	1.10.45.	"
160. Dziura Marja	1. 9.46.	posługaczka
161. Eberowska Leokadja	15. 1.46.	"
162. Gumowska Katarzyna	1. 8.46.	kucharka
163. Dolincka-Miernik Władysława	2.11.45.	posługaczka
164. Paudyn Janina	1. 6.46.	krawcowa
<u>Laryngologia.</u>		
165. Dr Wilkowiński Józef	15. 8.45.	laryngolog.

Laboratorium

166. Michalska Zofia	1. 5.41.	laborantka
167. Majewska Helena	15. 9.45.	posługaczka

Rentgen.

168. Dr Stein Kazimierz	16.10.44.	rentgenolog
169. Sienińska Irene	1. 6.42.	posługaczka.

Jak z tego zestawienia widać, w ostatnich kilkunastu latach rozwój szpitalnictwa na terenie miasta Radomia poczynił znaczne postępy. Musimy jednak jasno sobie zdać sprawę, że przed nami w tej dziedzinie stoja jeszcze ogromne zadania.

Według obliczeń statystyki na każde 1.000 mieszkańców powinno przypadać 10 łóżek szpitalnych, na samo miasto liczące obecnie ponad 80.000 ludności - 800 łóżek, a wliczając i okolice, Radom winien posiadać ponad 1.000 łóżek szpitalnych.

Brak nam oddziałów: dziecięcego, położniczego, okulistycznego, otolaryngologicznego, ortopedycznego, neurologicznego, dermatologicznego, fizykoterapii, rentgenoterapii, laboratorium bakteriologicznego oraz wielu innych.

Konieczność rozwoju szpitalnictwa znalazła pełne zrozumienie i poparcie w władz miejskich, władz wojewódzkich, władz centralnych, a ponadto u organizacji politycznych i społecznych.

Te też jesteśmy przekonani, że cele do których dąży szpitalnictwo będą w krótkim czasie osiągnięte.

Edajemy bowiem sobie sprawę, że rozwój jego niesiecy pomoc lekarską, ratując życie, przywracając zdrowie, a tym samym zdolność do pracy szerokim rzeszom obywateli, przyczynia się do budowy nowej rzeczywistości naszej Ojczyzny.

Uroczystość stulecia szpitala Sw. Kazimierza.

W 1947 roku szpital Sw. Kazimierza obchodził uroczystość stulecia swego założenia.

Z pośród lekarzy szpitalnych wyłoniono komitet, który zajął się zorganizowaniem tej uroczystości. Do komitetu weszli następujący lekarze: Dr Niklewski, Dr Neunen, Dr Tochterman, Dr Widmański, Dr Orzechowski oraz intendent Jaworski.

Na wniosek Dra Tochtermana postanowili lekarze szpitalni wmurować tablicę pamiątkową ku uczczeniu pamięci pomordowanych przez Niemców w czasie okupacji lekarzy i pracowników szpitalnych i odznaczenie jej połączyć z uroczystością stulecia.

Tablice sporządzone z płaskowca szymborskiego z napisem o następującej treści:

S. P.

DLA UCZCZENIA PAMIĘCI
PRACOWNIKÓW SZPITALA
ZAMORDOWANYCH PRZEZ
OKUPANTA NIEMIECKIEGO
W LATACH 1939-1945

Dr Witkowski Edward

Dr Nowakowski Feliks

Dr Galka Józef

Dr Trzeciński Edmund

Mgr Rapoport Dorota

Mgr Gierociński Tadeusz

S.Młt. Piątkowska Anna

S.Młt. Jurga Marja

Wozn. Wiktorowski Stanisław

Pełn. Chmielewski Władysław

Pełn. Jagiello Józefa

Pełn. Pecula Michalina

Feśł. Kwaczyński Marja

Lekarze szpitalni

Rozesłano zaproszenie następującej treści:

100-lecie Szpitala Sw. Kazimierza w Radomiu 1847-1947

Zaproszenie niniejszym prosimy Ob.....

o zaszczytowanie swą obecnością dnia 26 października 1947r

U R O C Z Y S T O S C I 1 0 0 - l e c i e

SZPITALA SW. KAZIMIERZA W RADOMIU

KOMITET

PROGRAM

Godz. 11.00 - Maza Święta - Kościół Garnizonowy plac 3-go Maja

Godz. 12.30 - Akademia - w T.U. Burze, ul. Żeromskiego 15

a/ zagejanie - Prezydent Radomia

ob. Kazimierz Kietczewski

b/ zarys historyczny Szpitalnictwa Radomskiego

Dr Adolf Tochtermen

c/ Polska Służba Zdrowia, Dr Tadeusz Widmański

Godz. 13.30 - Odeśnięcie Pamiątkowej Tablicy w gmachu

Szpitala Sw. Kazimierza, ul. J. Malczewskiego 18.

Opis uroczystości stulecia szpitala Sw. Kazimierza i odeśnięcie tablicy pamiątkowej ku uczczeniu pomordowanych przez niemców pracowników szpitala odbytej w dniu 26 października 1947 roku zamieszczony w "LICYTU RADOMSKIM" Nr. 239 z dnia 28 października 1947 roku:

Cele stulecia w służbie emerytalnej.

Spółeczeństwo ceni swój szpital i licznie przybyło na uroczystość.

Supremo lex - salus aegroti, co znaczy: najwyższym prawem zdrowie chorego. Oto szczytne hasło, jakie przydwoice lekarzom, personelowi pielęgniarskiemu i zarządowi radomskiego szpitala Sw. Kazimierza, który od 100 lat służy chorym i cierpiącym. To też Radom może być dumny ze swego szpitala, przez którego cele przewidywały się

w ciągu całowiecznego okresu tysiące chorych i cierpiących.

Wszystko jest tam skierowane ku temu wysokiemu celowi - zdrowiu chorego. A więc bezwzględna czystość obszernych i wspaniałych sal, przestrzeżenie zasad higieny, zdrowie i obfite wyżywienie, troskliwa opieka lekarska i pielęgniarska, atmosfera życzliwości a także troska o kulturalne potrzeby chorych w postaci głośników radiowych.

Praca personelu szpitala nie należy bynajmniej do łatwych. Zwłaszcza lekarze muszą być stale - w dzień i w nocy - na posterunku bo każdej chwili może wydarzyć się wypadek, którego ofiary biorą się oczywiście do szpitala. Życie pracowników szpitala, to pełna poświęcenie się na rzecz oddanych sobie pod opiekę bliźnich, którzy często - właśnie dlatego że są chorzy - nie umieją tego należycie ocenić. To też dużo cierpliwości i wyrozumiałości musi posiadać stykający się z chorymi pracownik szpitala, a zwłaszcza lekarz.

UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W JUBILEUSZU.

Spółeczeństwo ceni wysoko ofiarną pracę szpitala Sw. Kazimierza. Wyrazem i dowodem tego był bardzo liczny udział przedstawicieli tego społeczeństwa w niedzielnych uroczystościach szpitala - jubilate. Uczestniczyli w nich przedstawiciele władz wojewódzkich z wicewojewódzą inż. Nockwą i naczelnikiem wydziału zdrowia Dr Saworem na czele, prezydent Kielc Zwolaki, dalej z Radomia prezydent Kiołczewski, wiceprezydent Szulmajer, prezes MRS Korwowski, z duchowieństwa ks. prof. Kotłowski, ks. prof. Cierycz, naczelny lekarz U D dr Sajdański, dyrektor szpitala garnizonowego ppłk. dr Siedlecki i mjr. dr Wyrzykowski, liczni przedstawiciele świata lekarskiego i t.d.

AKADEMIA.

Po nabożeństwie w kościele garnizonowym zebrał się goście wraz z pracownikami szpitala w sali T U R na akademię. Zegocił ją poruśłowami prezydent Kiołczewski, prezes dr Tochterman, ordynator oddz. wewn., nakreślił dzieje 100-letniej działalności szpitala. Następnie dr Władysławski mówił o Polskiej Słudbie Zdrowia, charakteryzując

piękny typ polskiego lekarza-apotecznika. Bardzo sympatyczne echo wywołało serwerzutne przedwzięcie jednej z byłych pacjentek szpitala, która bardzo serdecznie podziękowała lekarzom i pielęgniarkom za troskliwą opiekę w czasie jej tam pobytu.

ODS ONIECIE TABLICY PAMIĄTKOWEJ.

Nastąpiło odczytanie tablicy pamiątkowej ku czci 13 pracowników szpitala, którzy zostali zamordowani przez hitlerowców w okresie okupacji. Tablica ta umieszczona w portierowym korytarzu szpitala, zawiera nazwiska ofiar teroru. Są to lekarze: Dr Witkowski, Dr Gęka, dr Nowakowski i dr Grzesiński, aptekarze Gierasiński i Repoport Dorota, asystentki ss. Piątkowska i Jurgo, wózny Wiktorowski oraz posługacze Chmielewski, Józefo Jagiello, Michalina Pacuła i Kuczyński. Z lekarzy szpitala, wywiezionych przez hitlerowców do obozów koncentracyjnych, powrócił żywy dr Grzeszko, obecnie ordynator oddziału chirurgicznego.

Odczytanie tablicy dokonał wicewojewoda Moskwa po krótkim przedmówieniu, podczas intendent szpitala Jaworski podkreślił bohaterstwo i patriotyzm zamordowanych ofiar.

Następnie ks. prałat Gierycz b. wieloletni kapelan szpitala, dokonał poświęcenia tablicy i również odczytał krótki tekst o ofiarach mordów hitlerowskich.

Na zakończenie uroczystości podjął zarząd szpitala gości do obiadu, które w miłym nastroju przeciągnęło się do późnych godzin popołudniowych.

/Jer./

SZPITAL ŻYDOWSKI

Pierwszy szpital sterczeczonych w Radomiu założony został w 1841 roku w wynajętym lokalu przy ulicy Wokowej.

Ponieważ szpital ten okazał się nieodpowiednim, przeto Rada Opiekuńcza żydowska, złożona z członków: Izaak Kerezenbaum, Izak Leondau, Sany Bekermans i Chilo Hergules, zdecydowała na ten cel gmach własny. Gubernator radomski r.r.st. Rechtjew wystąpił się od Kom. Rząd. Spr. Wewn. o zapomogę, polegającą na tym, że Kom. Spr. Wewn. zgodziło się z konsensem otrzymanego z kar za niezenie przez żydów zabronionego ubrania, przeleć jako depozyt do b. Banku Polskiego sumę 4356 rb. 90 kop. na rzecz przyszłej budowy. Następnie dzierżawcy dochodu koszernego Lewek Elich i Mejer Mendelsohn, wskutek namowy i wpływu Sany Bekermans, orzekli się pretenaji do akterbu, stanowiącej z procentami sumę 6643 rb. 10 kop. i taką przeznaczyli na koczysć szpitala, w końcu zaś Rada Gubernialna odstąpiła szpitalowi półtorej morgi ziemi ornej w pobliżu rogatki sterczeczowskiej.

Rezporządając powyższymi kapitałem Rada Opiekuńcza żydowska przystąpiła do budowy - koszty obliczone na 11.039 rb. 28 i pół kop. koszty budowy domu, przeznaczonego dla służby szpitalnej - oceniono na 646 rb. 56 k.

Dudowo postępowało szybko i już wew wrześniu 1851 roku szpital został otwarty. Tegoż roku kupiono za 3.000 rb dom należący do dawnego szpitala Sw. Aleksandra /dziś przy ulicy Sterczeczowskiej Nr 2/ czynsz roczny tego domu wynosił 500 rb.

O ruchu chorych w szpitalu żydowskim mamy następujące dane:

W roku 1872 leczonych w szpitalu było 324, zmarło 26, dni szpitalnych było 6.639, średnio wypada 20 dni na chorego, koszt utrzymania szpitala wynosił 7.430 rb. 71 kop.

W roku 1874 na dzień 1/I było 17 chorych, przybyło 308, razem było 325, wyzdrowiało 264, zmarło 36, zostało na następny rok 25 chorych. Śmiertelność wynosiła 9,0%, średnio wypadało na jednego chorego

go 23 dni, dni szpitalnych było 7484.-

Koszt utrzymania chorego wynosił: żywność -13,1 kop., Lekarstwo 8,6 kop. inne 35 kop., razem 57,1 kop.

Kapitał szpitala w bankach wynosił 8.700 rb.

W roku 1887 na dzień 1/I pozostało chorych 17, przybyło 223, wyzdrowiało 198, zmarło 24, pozostało na następny rok 18 chorych, dni szpitalnych było 4.752, koszt utrzymania dziennie wynosił 78,3 kop.

W roku 1889 leczono 275 chorych, śmiertelność wynosiła 8,5 %.

W roku 1890 leczono 283 chorych, śmiertelność wynosiła 8,1%.

W roku 1891 na dzień 1/I zostało 32 chorych, przybyło 402, wyzdrowiało 382, zmarło 21, zostało 31, dni szpitalnych było 9.115, koszt utrzymania dzienny chorego wynosił 47,3 kop. śmiertelność wynosiła 4,6%.

W roku 1892 leczono chorych 407, wyzdrowiało 360, zmarło 22, zostało na następny rok 21 chorych, średnio na chorego wypadło 28,8 dni, śmiertelność wynosiła 6,8 %.

Koszt dzienny utrzymania chorego wynosił: żywie 14,0 kop., lekarstwo - 6,5 kop. inne 35,4 kop. razem 55,9 kop.

W roku 1899 chorych było 471, zmarło 20, utrzymanie jednego chorego dziennie kosztowało 70,2 kop., rocznie 256,2 rb.

Kapitał żelazny szpitala wynosił 20,350 rb, kapitały ulokowane na hipotekach wynosiły 4.500 rb, razem 24.850 rb.

W tym roku szpital posiadał 40 łóżek, przyjmowani byli chorzy bez różnicy wyznania ze wszelkimi cierpieniami prócz skórnych i umysłowe chorych, opłata wynosiła 35 kop. za dobę. Przy szpitalu znajdowało się ambulatorium otwarte codziennie dla chorych od godziny 10 rano do 2 po południu.

Kto był początkowo lekarzem szpitala żydowskiego nie udało się zebrać wiadomości.

Sprawozdanie z 1870 roku podaje jako lekarza szpitalnego dra Jana Przychodzkiego- który jednocześnie był lekarzem powiatowym, pre-

coweł w szpitalu do przejścia na emeryturę w roku 1898.

W tymże 1870 roku ekonomem szpitala był Icek Finkelstejn, a felczarem szpitala Izrael Finkelstejn.

W 1892 roku zaczyna pracować w szpitalu jako lekarz nadobytowy Dr Henryk Fidler, a od 1899 jako odpłatowy ordynator.

W 1899 roku spotykanym w szpitalu nazwisko Dr Landaua Janssa.

Od 1901 roku pracuje w szpitalu jako lekarz nadobytowy Dr Wolf Finkelstejn, a od 1903 roku chirurg Dr Szynszel /Szynsna Kotodner/.

Od 1907 roku poza wyżej wymienionymi lekarzami, pracuje jako lekarz nadobytowy Dr Chaim Raszkes - pracuje do roku 1910-go.

Od 1912 roku zaczyna pracować w szpitalu jako lekarz nadobytowy Dr Moszere Mulier.

Po śmierci Dra Fidlera w 1914 roku, lekarzem naczelnym szpitala zostaje Dr Wolf Finkelstejn.

W 1933 roku lekarzem naczelnym szpitala zostaje Dr Kleinberger Izrael, jednocześnie prowadzi oddział chirurgiczny.

Poza tym w szpitalu pracował cały szereg innych lekarzy, szczególnie w latach przed obecną wojną.

Kuratorem szpitala przez długie lata był Rufin Dekornen.

Szpital żydowski został w 1943 roku w czasie likwidacji getta po wyzardowaniu przez Niemców chorych, zlikwidowany. W późniejszym czasie zajęty przez Niemców.

W dniu 16.IX.1946 roku został w tym szpitalu urządzony i otwarty oddział gruźliczy szpitala Sw. Bazylego.

SZPITALA PROWIZORYCZNE.

W czasie klęsk jak epidemie i wojny, powstawały prowizoryczne szpitale na okres czasu wywołany daną klęską.

Pierwszym takim szpitalem, o istnieniu którego dochowały się wiadomości był SZPITAL CHOLERYCZNY w 1894 roku.

Szpital ten powstał w roku 1894 w czasie ostatniej epidemii cholery i na czas jej trwania. Szpital ten mieścił się na Zaskyniu przy ulicy Mlecznej na tyłach byłych stajni artyleryjskich /Mleczna Nr.49/, w domu Siecielskich dziś już nie istniejącym. Na miejscu gdzie stał szpital stoi obecnie krzyż.

W czasie pierwszej wojny światowej powstał w Radomiu cały szereg szpitali prowizorycznych.

Polski Komitet Pomocy Sanitarnej i odpowiednik Czerwonego Krzyża za utworzył w Radomiu następujące szpitale:

1. Szpital w Reursie obywatelskiej przy zbiegu ulic Warezawskiej i Kaziemieckiej /Malczewskiego i Struga/. Szpital był przeznaczony dla rannych i chorych żołnierzy, obsługiwany przez miejscowych lekarzy i sanitariuszy. Szpital ten, zajęty został następnie na szpital dla chorych i rannych legionistów, aż do przeniesienia tegoż do Rebertowa.

2. Szpital przy ulicy Warezawskiej /Malczewskiego/ przeznaczony dla chorych żołnierzy, szpital ten nie trwał długo.

3. Szpital w Reursie Kaziemieckiej przy ulicy Córki Lubelskiej /Kilińskiego / Nr.15, dla rannych i chorych żołnierzy, szpital ten również nie trwał długo /do roku 1915/.

4. Po zlikwidowaniu w 1916 r. szpitali przy ulicy Warezawskiej i na Córkach Lubelskich, powstał sterowaniem tegoż Komitetu Szpital epidemiczny przy szescie warezawskiej w gmachu żydowskiego domu sierot i strażców im. Bekermanów. Szpital ten przetrwał do końca wojny.

5. W domu przy ulicy Dzikiej Nr.2, róg ulicy Warezawskiej /Malczewskiego/ powstał Szpitalik dzieciacy, który po wojnie został

przekształcony na Przychodnię położniczą. W tym samym domu czynne było bezpłatne ambulatorium dla ubogiej ludności, gdzie chorzy otrzymywali bezpłatne porady lekarskie i lekarstwa.

Po wojnie światowej utrzymał się jedynie przez dłuższy czas Przychodnia położnicza przy ulicy Dzikiej Nr.2, utrzymywana przez Polski Czerwony Krzyż, prowadził go szereg lat Dr Stanisław Kieranowski.

W latach 30-tych powstał prywatny Zakład położniczy Dr. Lebnara Polikea, położony przy ulicy Traugutta Nr.34, róg ulicy Mianuskiej. Zakład ten został zlikwidowany przez Niemców w roku 1939.

W czasie ostatniej wojny w czasie okupacji niemieckiej powstał Jydowski szpital epidemiczny na osiedle warzawskiej w Dołgu Sierot i starców im. Bekermanów. Szpital ten prowadził Dr Weinspel, aż do likwidacji go przez Niemców w 1943 roku.

Niezrealizowana została fundacja hr. Ożerowkich z Brzuz, która to fundacja przeznaczona była na wybudowanie szpitala dziecięcego.

Pierwszą wiadomość o szpitalu wojskowym na terenie miasta Radomia spotykamy w 1804 roku, mianowicie kronikarz notuje, że:

od 15/X 1804 r. do 19/I 1805 r. umieszczone w szkole XX. Piłsarów w rynku lazaret składający się z 250 żołnierzy -prawdopodobnie byli to żołnierze austriaccy.

Czytamy dalej, że w 1809 roku Klasztor Benedyktynek zmieniony był na lazaret wojskowy, a po zamknięciu klasztoru na wieżenie w 1820 roku, lazaret został przeniesiony w 1821 roku do gmachu należącego do zamkniętej w tym roku Leży Męczyskiej, gmach ten położony był przy ulicy Warzawskiej /obecnie J. Melczewskiego Nr.7/.

W okresie Królestwa Kongresowego Radom był miejscem postoju jednostki Wojska Polskiego. Wiadomo jest, że w 1819 roku konsekwentnie w mieście 3-ci Pułk Piechoty Linowej pod dowództwem podpułkownika Walentego Andrychiewicza.

W Radomiu stała też artyleria. W 1820 roku Urayn Niemcewicz w swoim opisie Radomia tak pisał: Najpiękniejszą stolicą ozdobą Radomia

nie są stalejnie artylerii konnej i szopy na działa, są one tak gładko zbudowane, tak pięknie pomalowane, tak czysto utrzymane, ogrodzone, iż w ministerstwie możnaby je postawić za serwis do wetów.

W 1830 roku kwaterowały w Radomiu następujące wojska Polakie:
Sztab pierwszej brygady Pierwszej Dywizji Piechoty,

5-ty Pułk Piechoty Linijowej,

2-ge lekka Kompania Artylerii Piechoty.

Naczelnikiem brygady był generał Giełgud Antoni, dowódcą 5-go Pułku Piechoty - pułkownik Zawadzki Walenty, dowódcą artylerii - kapitan Zapiecki Franciszek. Korpus oficerski składał się z 2 podpułkowników, 2 majorów, 12 kapitanów, 18 poruczników, 34 podporuczników, 4 lekarzy, audytora, i kapelana.

W 1831 roku stała w Radomiu znaczna siła nasza - mówi kronikarz, był czynny lazaret wojskowy.

Dyrekcja szpitala wojskowego w Radomiu dziękuje obywatelom województwa sandomierskiego, za pomoc daną obrońcom ojczyzny, którzy dostarczyli szarpi 608 funtów, z których odesłano do lazaretu głównego warszawskiego 331 funtów, bandaży sztuki 608, kompresów sztuki 250, buljonu funtów 8 i wino.

1 O nocy 1831 roku biskup Dobrzański pozwolił w lazarecie wojskowym odprawiać Msze Święte i spowiedzi słuchać.

Upadek powstania spowodował i likwidację szpitala wojskowego.

Po powstaniu listopadowym kwaterowały w Radomiu wojska rosyjskie.

W czasie zaboru rosyjskiego istniał lazaret wojskowy w koczarach położonych przy ulicy Kozienickiej /obecnie ul. Struga/.

W czasie wojny światowej, w początkach tejże istniały w Radomiu szpitale dla rannych i chorych żołnierzy, zorganizowane przez Polaki Komitet Pomocy Sanitarnej:

1. w Reursie Obywatelskiej przy ul. Warezawskiej 16.

2. w domu przy ulicy Warezawskiej 9.

3. w Reursie Rzemiełniczej przy ulicy Górki-Lubelskie 15.

Z tych szpitali najdłużej istniał szpital w Reursie Obywatelskiej przy ulicy Marszawskiej Nr.16. /obecnie ul. Malczewskiego/ róg ulicy Rozienieckiej /obecnie ul. Struga/. Szpital ten był przeznaczony dla później dla chorych i rannych legionistów, po przeniesieniu takowego do Rebertowa, szpital ten został skasowany.

Pozatem istniał w czasie tej wojny szpital wojskowy utrzymywany przez Księżęcy Komitet Biskupi Krakowski przy ulicy Staryszewskiej Nr.6, w gmachu byłej szkoły powszechnej kolejowej /obecnie ulica Słowackiego/, przeznaczony dla chorych i rannych żołnierzy austriackich.

Istniały też szpitale przeznaczone dla żołnierzy austriackich przy ulicy Górki Lubelskie /Kilińskiego/ w gmachu należącym obecnie do Banku Polskiego i w gmachu b.XX.Pijarów w Rynku /obecnie plac Legionów/.

Szpitaly przy ulicy Słowackiego 6 i przy ulicy Kilińskiego /gmach Banku Polskiego, po odzyskaniu niepodległości zostały zajęte przez nasze Wojsko, szpital przy ulicy Słowackiego jako szpital garnizonowy, szpital przy ulicy Kilińskiego dla leczenia chorych.

Szpital z ulicy Słowackiego został później w 1920 roku przeniesiony do budynków byłego Monopolu Spirytusowego przy ulicy Nowy-Swiat /obecnie Lisnowskiego 6/ róg ulicy Marywilskiej -dzisiejszej Fabryka wyrobów tytoniowych.

Pozatem w 1920 roku został utworzony przewidziany szpital w budynku byłej "Hendlówki", później Gimnazjum im. Chałubińskiego przy ulicy Traugutte Nr.61.

W 1937 roku otworzone w nowowyprowadzonym gmachu przy ulicy Nerutowicza Szpital Garnizonowy dla miejscowego garnizonu i fabryk uzbrojenia.-

W czasie ostatniej wojny po ewakuacji szpitala garnizonowego powstał we wrześniu 1939 r. zorganizowany przez Polski Czerwony Krzyż szpital dla naszych chorych i rannych jeńców, który początkowo mie-

cił się w budynku szpitala Garnizonowego, potem w szkole Technicznej przy ulicy Kościuszki, następnie w budynku więziennym, wreszcie w gmachu Gimnazjum Żelazkiego im. Marii Konopnickiej przy ulicy Żeromskiego Nr.41. Szpital ten został w 1940 roku skasowany przez Niemców.

APTEKI RADOMSKIE

W 1600 r. spotykamy nazwisko aptekarza Szymona z Mińska, który w 1606r. sprawił dla kościoła Sw. Jęsa trybularz srebrny i 4 kociuki miedziane.

W 1727 r. Pijarzy Pietrkowscy sprzedali aptekę do Radomia, gdzie kapłan Judas Tadeusz z Brunone otworzył /X Gecki Papię 1880 str.33/34/

W 1738 r. apteka Pijarów radomskich była dłużną aptece Łysogórskiej zł. pol. 40 za lekarstwa /Wied. Fern. 1880r. str.222/.-

Chronologiczny wykaz aptek radomskich:

1. Apteka Karola Heppena, Adolfa Bricksa, Juljans a potem Edwarda Kaszykowskiego.
2. Apteka Karola Ungra, Stanisława Bruśnickiego, Lezimiera Bruśnickiej.
3. Apteka Feliksa Łagodzińskiego sen., Feliksa Łagodzińskiego jun.
4. Apteka Konstantego Derecińskiego, Józefa Szarkowskiego.
5. Apteka Stefana Władysława.
6. Apteka Stanisława Malczewskiego.
7. Apteka Teodora Pastockiego.
8. Apteka Klepaczewskiego Józefa.
9. Apteka Szymańskiego Franciszka

poza tym istnieją apteki przy instytucjach:

10. Apteka szpitala Sw. Lezimierza
11. Apteka Kasj Chorych, wzgl. Ubezpieczalni Społecznej.
12. Apteka Dyrekcji Kolejowej - czynna była do 1939r.

Zakończenie

Praca o szpitalach redomskich należy traktować jako szkic, gdyż wobec skąpego materiału źródłowego, duże w niej braków o miarę i nie- dokładności. Część danych zaczerpnięta z posiadanych monografi i o Radomiu, część z roczników statystycznych, które dało się odzyskać w Królewskim Archiwum, dzięki uprzejmości kierownika tegoż p. Praw- dzika, część z pomników w kościołach i na cmentarzach, część wresz- cie z pamięci, którą sięgam od 1903 roku, t.j. od czasu kiedy za- mieszkałem w Radomiu i od znajomych.

Archiwum miejskie nie było mi dostępne, nie udało mi nawet wy- jaśnić czy wogóle istnieją jakieś akta dotyczące się spraw sanitarnych miasta.

Również lekarz naczelny miejski, jak i lekarz powiatowy nie mogli mi dostarczyć żadnych danych. Z biura szpitalnego, poza epizem o- becnie zatrudnionych pracowników, nie otrzymałem żadnych danych.

Może w przyszłości ktoś zainteresuje się poruszoną przeze mnie sprawą i będzie miał dostęp do źródeł archiwalnych i opracuje dok-ładniej historię szpitalnictwa i stanu lekarskiego. Szkic ten może uchronić przed zapomnieniem niektóre dane zawarte w nim. W tym też celu na zebraniu lekarzy w związku z obchodem stulecia szpitala Sw. -ezimierza podjąłem wniosek o założenie archiwum szpitalnego.

Źródła:

1. Jan Luboński - Monografia historyczna miasta Radomia.
2. X. Jan Władysławski - Pieknot Radomski.
3. P. W. Schieszczeński - wycieczka archeologiczna w niektóre strony guberni Radomskiej.
4. Roczniki książki radomskiej gubernii za lata: 1870, 1874, 1875, 1887, 1888, 1889, 1893, 1898, 1899, 1901, 1903, 1904, 1905, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1914.
5. Oczet o zastojach radomskimi gubernskimi nowimi obščestwennymi p. rieronijami i podwiedomstwiennymi jamu blagotwornitelnyh

zawiedenijsze lata 1874 i 1892.

6. Obzor redonskejs gubernijsze lata 1837 i 1891.

Redon, pezdziernik - listopad 1947 roku.

LEKARZE RADOMSKY

1. Pierwszą wiadomość o lekarzu na terenie miasta Radomia mamy w 1606r. Doktor medycyny i filozofii ANDRZEJ RUSSEL ożeniony z Elżbietą Wercotówną, obywatel Radomia posiadał za Zygmunta III-go wieś Kopiczów zwaną też Zarwi-Martur. W 1606 roku D-rowsi Starosta dla kościoła Sw. Jana Kielich. W 1608 r. Dr med. i filoz. Andrzej Russel przysnął na Zaskyniu na cześć zwaną Zarwikaptur na rzecz kościoła Sw. Jana 200 złotych wyderkaftu.

Następnie przez dwa z górą stulecie nie mamy żadnych wiadomości o lekarzach w Radomiu, choć z całą pewnością musieli takowi być, gdyż Radom jako siedziba Trybunału elektorskiego koronnego, jako miejsce licznych zjazdów i ośrodek administracyjny i sądowy i handlowy, jako siedziba szkol XX. Pijarów trudno sobie wyobrazić bez lekarzy. Wiadomo jest, że w XVII i XVIII wieku istniała w Radomiu apteka. Znany wreszcie jest wydany w 1702 roku w Radomiu uniwersał, wzywający lekarzy do rejestracji i udowodnienia swoich kwalifikacji naukowych.

2. W 1828r. Dr med. LEONARDOWSKI JAN był fizykiem wojewódzkim, organizatorem i pierwszym lekarzem szpitala Sw. Aleksandra.
3. W 1838 r. Dr med. BIERNIEWSKI MURASZ był fizykiem gubernialnym
4. W 1838r. Dr med. BIELIŃSKI WALESIAN był lekarzem obwodowym/powiat.
5. W 1838r. apodyktemy nazwisko Dr med. i chirurgii TELAROWSKI OLIMPIA zmarłego w 1841 roku, jak podaje kronika i tradycja, która przetrwała do naszych czasów, znany filantrop opiekowany przez biednych. Corocznie kupował on w Jedlińsku po kilkanaście kaczek i w zimo rozdawał je swoim biednym pacjentom. Mieszkał w domu przy ulicy Dzikiej Nr. 2, róg ul. Werszewskiej na pierwszym piętrze.

W szpitalu Sw. Kazimierza znajduje się na korytarzu na pierwszym

piętrze marmurowe tablice pamiątkowe o następującej treści:

Pięści Olimpa Telekowskiego doktora medycyny i chirurgii ur. w Bielsku r. 1805 zmarłego w Radomiu 1841 roku. Ze szczególne poświęcenie dla dobra cierpiącej ludzkości wdzięczni mieszkańcy miasta Radomia pomnik ten przeznaczyli 1849r.

6. W 1838r. Dr med. KAROL LIEBICH zajmował się wolną praktyką. Nagrobek na cmentarzu ewangelickim na następujący napis:

Tu spoczywają zwłoki s.p. Karola Liebich b. sztaba lekarza b. Wojska Polskiego zmarłego w dniu 10 listopada w wieku lat 65.

7. W 1838r. Doktor HOMER zajmował się wolną praktyką.

8. W 1838r. Doktor RATAJSKI zajmował się wolną praktyką.

9. W 1838r. Doktor KWAPISZEWSKI JOZEF zajmował się wolną praktyką.

10. W 1841r. zmarł Dr GEJSLER KAROL w kościele Sw. Jona znajduje się tablice nagrobkowe o następującej treści:

S.p. Karolowi Gejsler sztaba lekarzowi b. wojsk polskich w 50 roku życia dn. 5 kwietnia 1841r. zmarłemu w Radomsku straszkona żona wraz z dziećmi pomnik ten poświęta, prosząc o westchnienie za jego duszę.

10. W 1849r. Dr med. JULIAN SCHNIERSZTEIN, nagrobek na cmentarzu ewangelickim na następujący napis:

Julian Schnierstein Doktor medycyny żył lat 29, zmarł dnia 13 października 1849r. - Pokój jego duszy.

11. W 1848r. znanym jest Dr med. STENACZYNSKI WALENTY jako wybitny numizmatyk, wspomina o nim w swojej monografii Sobieszczański.

12. W 1851 roku Dr med. FREYER JAN posiada również piękny zbiór numizmatów - pisze tenże Sobieszczański.

13. W 1856r. zmarł Dr medycyny i chirurgii JULIAN SCHWIG w 33 roku życia wraz z córką Jadwigą oboje zmarli 21 lutego 1856r. /na cholera/ głosi napis na nagrobku na cmentarzu. Był on lekarzem szpitala Sw. Kazimierza w którym znajduje się na korytarzu na pierwszym piętrze marmurowe tablice pamiątkowe o następującej treści:

ur. w dniu 10 lipca 1810r. zmarł w dniu 17 grudnia 1875r. Najlepszemu Ojcu wszystkie dzieci w dowód czci ten pomnik stawiają, prosząc o wstąpienie do Boga.

20. W 1874r. apodykomy Dr SULIGOWSKI FELICJAN lekarze Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego jako lekarze gimnazjum męskiego, a od 1887r. również jako lekarze gimnazjum żeńskiego, przez tym apodykomy go od roku 1888 jako lekarze miejskiego, wszystkie te funkcje pełnił on do swojej śmierci w 1889 roku /Ks.powiatk. 1874 do 1889/. W kościele OO. Bernardynów znajduje się tablica nagrobkowa o następującej treści:

S.p. Doktorowi Felicyanowi Suligowskiemu, lekarzowi szkół i miast, opiekunowi młodzieży, człowiekowi niepospolitego serca i wybitnej nauki, pełnemu zasług obywatelowi, a zarazem najlepszemu ojcu i mężowi, opiekującemu go żona z dziećmi pomnik ten kładzie. Zmarł dnia 17 maja 1889r. w wieku lat 42. Podobny napis znajduje się na grobie na cmentarzu.

21. W 1880r. Dr PIUKANSKI ZYGMUNT zostaje naczelnym lekarzem szpitala Sw. Kazimierza, które to stanowisko zajmuje do swojej śmierci w 1908r. W kaplicy szpitala Sw. Kazimierza znajduje się tablica pamiątkowa następującej treści:

S.P. Dr Zygmunt Piukanski b. wychowawca Szkoły Głównej Naczelnym Lekarzem Szpitala Sw. Kazimierza od r. 1880 żył lat 65, zmarł w Redaniu dn. 19 września 1908 czcąc jego pamięć.

21° Dr ROTHMAL WALESEY

22. W 1887r. Dr KOSIŃSKI FRANCISZEK 20/XI w Redaniu, ukończył studia cum eximia laude, w 1875r. objął posadę asystenta u prof. Giesztowta. Jest lekarzem wipsiennym /Ks.powiatk. lata 1887-1914/ a od roku 1879 jest początkowo lekarzem młodszym, a od 1908r. lekarzem naczelnym szpitala Sw. Kazimierza, które to stanowisko zajmuje do swojej śmierci, 11/V 1915 roku. Wprowadził on na terenie szpitala nowoczesną chirurgię, był wybitnym operatorem.

23. W 188r. Dr KARCZEWSKI STEFAN był lekarzem kolejowym prawdopodobnie od 1885r. Zmarł w 1888 roku /Ks.pamiętk.1887/88r./.
- W kościele OO.Bernardynów znajduje się tablica nagrobkowa o następującym napisie: "D.O.M.ś.p. Stefanowi Jasieńczyk-Karczewskiemu ur.d.10 marca 1847r.,zm.d.27 maja 1888r. lekarzowi filantropowi w dowód głębokiej czci i niewygasłej pamięci pracownicy drogi żelaznej Dąbrowskiej pamiętkę tę kładą,prosząc o modlitwę do Boga".-
24. W 1888 r. Dr DOBYSZEWSKI TADEUSZ jest lekarzem gubernialnym, nazwisko jego spotykamy i w 1889r., natomiast w 1893r. lekarzem gubernialnym jest już rosyjnin Dr Muratow Iwan./Ks.pamiętk.z 1888/1889r./.
25. W 1889r. Dr ZBRANSKI HENRYK jest lekarzem kolejowym i walnopraktykującym do swojej śmierci w 1905r./Ks.pamiętk.1889-1905r./
26. W 1892r. Dr FIDLER HENRYK jest początkowo nadetatowym, potem etatowym ordynatorem, następnie naczelnym lekarzem szpitala żydowskiego do swojej śmierci w 1916roku. Później był od 1904-1907r. lekarzem Szkoły Handlowej /Pamiętk.Książ. z lat 1898-1914 i Oczet z 1892r./
27. W 1892r. Dr PRZYBYCKI WŁODZIMIERZ jest lekarzem kolejowym do roku 1911, później w 1908/09 wykładowcą w Szkole Handlowej, w 1914 lekarzem Izby starobowej. Zajmuje się cały czas własną praktyką. W roku 1892 spotykamy nazwisko jego jako nadetatowego lekarza na oddziale chirurgicznym szpitala Sw.Kozimierza /Oczet z 1892r i Ks.pamiętk.1893-1914/.
28. W 1893r. Dr DOŁGOTOWICZ JAKÓB jest lekarzem powiatowym i jednocześnie lekarzem gimnazjum męskiego i żeńskiego /Ks.pamiętk.1893r w 1912r. spotykamy nazwisko jego jako lekarza gubernialnego kieleckiego. Lekarzem powiatowym w Redaniu był prawdopodobnie do 1898r.
29. W 1893r. Dr GOLDSTEIN JOZEF jest emerytowanym lekarzem wojskowym,

- zajmuje się wolną praktyką do śmierci w 1906r./Ks.pamiętk.1893-1905/.
30. W 1893r. Dr DREWNOŚCI EDUARD jest lekarzem gimnazjum męskiego i wolnopracującym do swojej śmierci w 1909r./Ks.pamiętk.1898-1909/.
31. W 1893r. Dr LESNIEWSKI JAN jest lekarzem wolnopracującym do 1899r. /Ks.pamiętk.1893-1899/. W kościele OO. Bernardynów znajduje się tablica nagrobkowa o następującym napisie: "Pamięci Jana Lesniewskiego lekarza 1829-1899 naukę łączył ze skromnością i prawością".-
32. W 1893r. Dr POPPER ADOLF jest lekarzem wolnopracującym, nazwisko jego figuruje do 1910 roku /Ks.pamiętk.1893-1910/.
33. W 1893r. Dr IBSINOWSKI STANISŁAW jest lekarzem wolnopracującym, w latach 1901-1907 jest lekarzem gimnazjum żeńskiego, w latach 1901-1908 i 1914-1918 był lekarzem szpitala Sw. Kazimierza /Ks.pamiętk. 1893-1914/. Poza tym zajmował się wolną praktyką jako okulista-ginekolog. W ostatnich latach swego życia zamieszkał w Warszawie, zmarł w Radomiu w 193 r.
34. W 1893. Dr PIATOWSKI STANISŁAW poprzednio lekarz w Zwoleniu, czynno praktykował w chorobach wewnętrznych, pracuje w latach 1914-1927 jako ordynator oddziału wewnętrznego szpitala Sw. Kazimierza, następnie pracuje w Kasie Chorych -ubezpieczalni Społecznej do swojej śmierci dn.19 lutego 1947r./Ks.pamiętk.z lat 1893-1914/.
35. W 1898r. Dr TALC WŁODZIMIERZ jest lekarzem wolnopracującym a w roku 1899 lekarzem nadetatowym szpitala Sw. Kazimierza /Ks.pamiętk. z lat 1893-1899./
36. W 1898r. Dr BRZYCYŃSKI EDUARD jest lekarzem powiatowym i lekarzem gimnazjum męskiego, obydwie te stanowiska zajmował do roku 1903-go /Ks.pamiętk. 1893-1903/.
38. W 1898r. Dr PAPIEWSKI WŁADYSŁAW jest lekarzem miejskim i leka-

rzen szpitala Sw. Kazimierza do swojej śmierci w roku 1907. /Ks. pamiątki 1898-1907/. W kaplicy szpitala Sw. Kazimierza znajduje się tablica pamiątkowa następującej treści:

S.P. Doktorowi Władysławowi Popiewskiemu b. ordynatorowi szpitala Sw. Kazimierza, lekarzowi miasto Redowie, zmarłemu dnia 25 listopada 1907 roku w wieku lat 42 w uznaniu jego zasług i działalności społecznej przyjaciela.-

38. W 1899r. Dr LANDAU JONAS jest lekarzem szpitala żydowskiego /Ks. pamiątk. 1899r./

39. W 1899r. Dr WICHAŁSKI WŁADYSŁAW zajmuje się wolną praktyką. /Ks. pamiątk. z 1899r./

40. W 1899r. Dr OPRUCHOWSKI JOZEF emeryt- zajmuje się wolną praktyką. /Ks. pamiątk. z 1899r./

41. W 1899r. Dr CONNERE WASŁAW jest lekarzem wolnopraktykującym do swojej śmierci w 1910r. /Ks. pamiątk. z lat 1899-1910. /Na cmentarzu znajduje się nagrobek o następującej treści:

S.P. Dr Wacław Connere założyciel i sekretarz Towarzystwa Lekarskiego długoletni sekretarz i członek honorowy Tow. Dobroczynności założyciel ochrony dziecięcej III w Redowie zmarł 3.IV.1910r.

42. W 1899r. Dr FINKELSTEJN WOLF jest lekarzem wolnopraktykującym a od roku 1901 z pozątku lekarzem szpitala żydowskiego od 1916 roku. /Ks. pamiątk. 1899-1914r/. poza tym zajmował się wolną praktyką. Zginął zamordowany przez Niemców przy likwidowaniu inteligencji żydowskiej w Szydłowcu w 1943 roku.

43. W 1901r. Dr MAJKOWSKI JULJAN lekarz Zakładu zdrojowego i szpitala Sw. Nikołaja w Bisku, jest lekarzem wolnopraktykującym w chorobach wenerycznych i skórnych w Redowie. Nazwisko jego epitytamy do roku 1905. /Ks. pamiątk. z lat 1901-1905/. Prezes Tow. Lekarskiego

44. W 1901r. Dr BIJAKO FELIKS był lekarzem powiatowym w Końskich całość w Redowie zajmując się praktyką prywatną, nazwisko jego

spotykany do roku 1914-go /Ks.pamiętk.1901-1914/.

45. W 1901 r. Dr FURSTEWICZ LEON jest lekarzem nadetatowym oddziału chirurgicznego Szpitala Sw.Kazimierza, od 1907r. jako ordynator tegoż oddziału, a od 1931r. dyrektorem tegoż szpitala i prowadzi początkowo oddział weneryczny do swojej śmierci w 1933 roku. /Ks.pamiętk. z lat 1901-1914/. Pochowany w Berkowicach.
46. W 1901r. Dr SEDERBAUM ANTONI osiadł w Radomiu jako okulista, zajmował się prywatną praktyką. W listopadzie 1939r. więziony przez niemców umarł dn.21.I.1940r. Był przez długie lata początkowo skarbnikiem, a następnie prezesem Towarzystwa Lekarskiego. /Ks.pamiętk. z lat 1901-1914/.
47. W 1903 r. Dr KOZYBIEK MATYJDA figuruje przez rok jako zajmująca się wolną praktyką./Ks.pamiętk. z 1903r/.
48. W 1903r. Dr ZEBROWSKI ALEXANDER do 1904r. jest lekarzem wolnopraktykującym jako laryngolog, przeniósł się do Waresawy. /Ks.pamiętk. z lat 1903-1904/.
49. W 1903r. Dr KONDRATOWICZ JOZEF emerytowany lekarz wojskowy osiadł w Radomiu i zajmuje się wolną praktyką, nazwisko jego spotykany do 1914r./Ks.pamiętk. z lat 1903-1914/.
50. W 1903r. Dr FRUCHWISZ JÓZEF objął stanowisko lekarza powiatowego, które zajmował do 1907r. Urodził się 4.5.1862 w Waresawie, gdzie ukończył i uniwersytet, był lekarzem w Serocku, Kolnie i Tykocinie. Od 1907 roku/z przerwą od 1914 do 1919r., które to spędził w Rosji/ był do roku 1925 lekarzem miejskim, przeszedł na emeryturę. Początkowo był w latach 1907-1914 lekarzem Szkoły rzemieślniczej, a w latach 1910-1914 lekarzem Cmentarza żydowskiego. Umarł w 1930r. /Ks.pamiętk.1903-1914/.
51. W 1903r. Dr KOŁODNER SZYMLA /szymel/ zaczyna pracować w szpitalu żydowskim jako chirurg, początkowo po wojnie światowej pracuje w Kasie Chorych, zmarł w 193 r. /Ks.pamiętk.1903-1914/.
52. W 1903r. Dr SARBUCKI ADAM Pracuje jako lekarz wolnopraktykujący

do 1906 roku. W 1909r. jest lekarzem powiatowym w Opotowie, a od 1912r. w Końskich /ks.pamiętk.1903-1912/. W latach 1936-1939 osiadł w Radomiu jako lekarz wolnopraktykujący, po więzieniu w 1939r. przez niemieców, wyjechał z powrotem do Końskich.

53. W 1904r. Dr RASHES CHAIN jest lekarzem wolnopraktykującym w aku-
szerii i ginekologii. Od 1907r. jest lekarzem nadetatowym szpita-
le żydowskiego, a od 1909r. lekarzem nadetatowym, a potem etat-
owym ordynatorem szpitala Sw.Krzysztofa /z przerwą od 1914 do
1918r. które spędził w Rosji/ do roku 1927-go w którym wyprowa-
dził się do Werszawy. /ks.pamiętk.1904-1914/.
54. W 1907 r. Dr PLACHOCI JAN emerytowany lekarz wojskowy -okulista
osiadł w Radomiu jako lekarz wolnopraktykujący, ponieważ jego
spotyka się jeszcze w 1914r. /ks.pamiętk.1907-1914/.
55. W 1907r. Dr KOCZINSKI KAZIMIERZ WIKTOR STANISŁAW jest lekarzem
wolnopraktykującym, od 1909 do 1910 lekarzem nadetatowym szpita-
la Sw.Krzysztofa /ks.pamiętk.1907-1910/.
56. W 1907r. Dr STANISŁAW PEBRAL prawdopodobnie od 1906r. jest leka-
rzem kolejowym i wolnopraktykującym, zmarł w 1926r./ks.pamiętk.
z lat 1907-1914/.
57. W 1907r. Dr KOSSAK JÓZEF osiadł w Radomiu jako laryngolog. Uro-
dził się w kątnowem, gimnazjum kończył w Pucku, uniwersytet
w Warszawie. Od 1907 do 1914r. jest ordynatorem oddziału wew-
nętrznego szpitala Sw.Krzysztofa i lekarzem Szkoły Handlowej. Po
powrocie w 1918r. z Rosji pełni służbę w Wojsku Polskim, a od
1921 roku zajmuje się praktyką prywatną jako laryngolog. Uro-
dził się w 1874r. zmarł dnia 23.5.1926r./ks.pamiętk.1907-1914/.
58. W 1908r. Dr RAHOWSKI TADEUSZ jest lekarzem powiatowym do 1914 ro-
ku. /ks.pamiętk. 1908-1914/.
59. W 1910r. Dr MARX GUSTAW emerytowany lekarz wojskowy zajmuje się
praktyką prywatną do 1914r. /ks.pamiętk.1910-1914/.Pamiętnik na-
cmentarzu ewangelickim: Gustaw Krzysztof Marx b.lok.wojsk.i kow-
nik Sądu Pokoju w Radomiu ur.w Werszawie 2IX.1849r. zmarł 26/XI

1918r.

60. W 1911r. Dr CHOJKO ADAM zajmuje się wolną praktyką do 1913r. zwart /Ks.pamiętk. 1911-1913/.
61. W 1911r Dr MULIER KSAWERA jest lekarzem wolnopraktykującym w chorobach wewnętrznych, lekarzem gimnazjum żeńskiego od 1911-1914r. W 1912r. lekarzem nadetatowym szpitala żydowskiego /Ks.pamiętk. z lat 1911-1914/. Od 1920 do 1931r. jest lekarzem ordynatorem szpitala Sw.Zygmunta. Wyjechała do Stanów Zjednoczonych, gdzie zmarła.
62. W 1913r. Dr MORZIN-LUCYNSKI FLORJAN jest lekarzem wolnopraktykującym /Ks.pamiętk. 1913-1914/. P. wojnie jest lekarzem Gimnazjum Chałubińskiego do 1926r., wyjechał do Warszawy.
63. W 1913r. Dr HELERMANI WOJCISZ zajmuje się wolną praktyką /Ks.pamiętk. 1913-1914/. W 1939r. wyjechał do Rosji, obecnie praktykuje na Dolnym Śląsku.
64. W 1913r. Dr CUNG WOLF jest lekarzem wolnopraktykującym. Zrehabilitowany w 1943r. w Szydłowcu przez Niemców przy likwidacji inteligencji żydowskiej radomskiej. /Ks.pamiętk. 1913-1914/.
65. W 1913r. Dr KELLES-KRAUZ STANISŁAW zajmuje się praktyką prywatną jako internista i pediatra /Ks.pamiętk. 1913-1914/. Jest lekarzem szkół średnich, lekarzem szpitala żeńskiego 1918-1919, lekarzem naczelnym Kasy Chorych. W 1941r. aresztowany przez gestapo zesłany do obozu koncentracyjnego w Oranienburgu, powraca z tamąd w 1945r. zostaje posłem -ministrem uprawnionym w Danii, gdzie obecnie przebywa.
66. W 1914r. Dr PIOTROWSKI WACŁAW jest lekarzem wolnopraktykującym. /Ks.pamiętk. z 1914r/.
- W wykazie tym nie są zamieszczeni lekarze rasjanie jak gubernialni, wojskowi i t.p.

Okres od 1914 - 1926

67. Dr HORCZAK ADAM osiadł w Redaniu z początkiem wojny światowej, praktykuje jako specjalista chorób wewnętrznych. Był lekarzem Polekiego Komitetu Pomocy Sanitarnej, prowadził szpital zakaźny, w 1919r. powołany do wojska, zmarł na tyfus plamisty. Zmarł 4.1.1926 r. w Wilnie w 34 roku życia. W Kościele OO. Bernardynów znajduje się jego tablica nagrobkowa.
68. Dr med. OLEWIŃSKI JAN chirurg i wenerolog, był lekarzem powiatowym i lekarzem szpitala w Opatowie. Osiadł w Redaniu w 1914r. Po śmierci D-ra Kosickiego objął oddział chirurgiczny w szpitalu Sw. Muziażerze i został naczelnym lekarzem tegoż szpitala. W 1931 roku nagle w Iwoniczu dnia 15.5.1932r zmarł. Na cmentarzu znajduje się nagrobek z następującym napisem: Sw. Pawieci Dr Jan Olewiński były naczelnym lekarzem szpitala, Naczelnym lekarzem Kaszy Chorych zm. w Iwoniczu 15.5.1932 przeżywszy lat 54.
69. Dr med. GALESKI KAROL internista, były asystent kliniki chorób wewnętrznych Uniwersytetu Wszechnickiego, osiadł w Redaniu w czasie wojny światowej, zajmował się wolną praktyką i pracował w Kasie Chorych, zmarł w Redaniu w 193 r.
70. Dr JANASIEWICZ ANTONI lekarz ogólny, poprzednio długie lata praktykował w Starechowicach, w czasie wojny osiadł w Redaniu zajmując się prywatną praktyką. Zmarł w 1941r. u córki swojej w majątku w Wetanowie.
71. Dr med. BIRLICH EKHMUND pochodził z Ternowa, w czasie okupacji austriackiej był lekarzem wojskowym austriackim w Redaniu i tu po zakończeniu wojny osiadł jako internista, zajmował się prywatną praktyką i pracował w Kasie Chorych. Zmarł w 193 r. w Krakowie.
72. Dr med. GOLBERTOWSKI był za czasów okupacji lekarzem powiatowym austriackim, po odzyskaniu niepodległości wyjechał z Redania.
73. Dr med. PISZER był po odzyskaniu niepodległości lekarzem powiatowym

- towym, wyjechał z Radomia do Zakopanego.
74. Dr DUTKOWSKI STANISŁAW był lekarzem powiatowym, po przejściu na emeryturę zamieszkał w Warszawie, po powstaniu warszawskim w 1945r. powrócił do Radomia, pracował w wydziale zdrowia magistratu, zmarł w 1947 roku.
75. Dr HABYSZEWICZ CHAŁA internista, zajmuje się wolną praktyką i pracuje w Kasie Chorych. W 1939r. wyjechał na wschód.
76. Dr SZLAFERMAN MAURYCJ wenerolog i skórnik zajmuje się wolną praktyką i pracuje w Kasie Chorych. W 1939r. wyjechał na wschód.
77. Dr med. NEUMAN FLAWJAN akuszer-ginekolog, zajmuje się wolną praktyką i pracuje w Kasie Chorych, od 1927r. obejmuje jako ordynator oddział ginekologiczny-położniczy w szpitalu Sw. Kazimierza, gdzie pracuje do obecnej chwili, w latach 1935-1936 jest dyrektorem szpitala, pozatym był pewien czas prezesem Związku Lekarzy Państwa Polskiego. Urodził się 2.I.1882r.
78. Dr SOBOLEWSKI był naczelnym lekarzem Radomskiej Dyrekcji Kolejowej.
79. Dr KIERSNOWSKI STANISŁAW poprzednio był w Kijowie, osiedlił w Radomiu jako akuszer-ginekolog, zajmuje się prywatną praktyką, jest lekarzem sanitarnym, a potem naczelnym lekarzem Dyrekcji Kolejowej w Radomiu, prowadzi pozatym przytułek położniczy utrzymywany przez Polski Czerwony Krzyż. Zmarł w Radomiu w 193 r.
80. Dr WROZOWSKI WŁADYSŁAW poprzednio lekarz szpitala w Sandomierzu, osiedlił w Radomiu jako lekarz Dyrekcji Kolei Państwowych, potem objął stanowisko Naczelnego Lekarza Miejskiego, pozatym był lekarzem gimnazjum im. Kochanowskiego. Zmarł w 194 r.
81. Dr med. LEWI IGNACY internista, wolna praktyka, Kasa Chorych, w 1939r wyjechał na wschód.
82. Dr WYCHNO-LEWI ANNA okuliatka, wolna praktyka, Kasa Chorych, w 1939r wyjechała na wschód.
83. Dr med. LEWIN HERSZ ginekolog-akuszer, wolna praktyka, Kasa Cho-

rych, w 1939r. wyjechał na wschód.

84. Dr TYRAWSKI STEFAN poprzednio był lekarzem w Zwoleniu, osiadł w Radomiu, pracuje w Kasie Chorych, jest sekretarzem Związku Lekarzy, zmarł w 192 r.
85. Dr POURCK JAKOB internista, wolna praktyka, pracuje w Kasie Chorych, wyjechał do Palestyny.
86. Dr med. FINNLSZTAJN LUDWIK internista i analityk, wolna praktyka, pracuje w Kasie Chorych. Zamordowany przez Niemców w 1943 roku w Szydłowcu przy likwidacji inteligencji żydowskiej radomskiej.
87. Dr med. SENDEROWICZ NAUM wenerolog i skórnik, prywatna praktyka, pracuje w Kasie Chorych, wysłany przez Niemców do obozu w Oświęcimie, powrócił w 1945r, osiadł w Wałbrzychu na Dolnym Śląsku, gdzie w 1947r. zmarł.
88. Dr PARNIEWSKI WIOLEMIERZ urodzony 8.I.1893r. kończy uniwersytet w Kijowie, po wojnie świątecznej osiadł początkowo w Jedlińsku, następnie w Radomiu - internista. Pracuje w Kasie Chorych, zajmuje się prywatną praktyką, poza tym jest lekarzem sanitarnym miejskim a następnie naczelnym lekarzem miejskim od 1945r.
89. Dr med. WIDIAŃSKI TADUSZ urodzony 8.4.1894r. ukończył uniwersytet Warszawski, osiadł w Radomiu jako lekarz wojskowy 72 Pułku Piechoty, poza tym zajmuje się praktyką prywatną jako internista i ginekolog, jest lekarzem szpitalnym Szkoły Technicznej, w 1939r w wojsku przebywał w obozach jenieckich oficerskich w Rumunii i w Niemczech. W 1946 powraca do Radomia, zajmuje się praktyką prywatną w akuszerii i ginekologii, jest od 15.8.1946r asystentem oddziału ginekologiczno-położniczego szpitala Sw. Kazimierza.
90. Dr med. MASKOWSKI STANISŁAW okulista, ukończył uniwersytet w Dorpacie. Jakis czas pracował w Częstochowie. Po osiedleniu się w Radomiu zajmuje się prywatną praktyką i pracuje jako okulista w Kasie Chorych i w ambulatorium kolejowym. Zmarł w 194 r.
91. Dr ZAWIASKA-SOLOMIA WIERA urodzona 4.9.1890r. internista, poprzednio w Szydłowcu, potem w Radomiu, pracuje w Kasie Chorych

i zajmuje się prywatną praktyką.

92. Dr BASINSKI emerytowany lekarz wojskowy, pracuje w Radomiu jako lekarz szkół powszechnych.
93. Dr BUCHWAŁ lekarz pułku 72 piechoty, po przejściu na emeryturę pracuje w Kasie Chorych, zmarł w Lipienicach w 19 r.

Okres od 1925-1932 r.

94. Dr med. ROCHETSKIAN ABRAHAM internista, urodził się 3.8.1892r. studiował w Kijowie i Krakowie, służył w Wojsku Polskim, pracował w szpitalu Ewangelickim w Łodzi, osiedł w Radomiu w listopadzie 1926 r, był lekarzem szkolnym głosecjum im. Chałubińskiego i Szkoły Handlowej w latach 1926-1929, od 1.7.1926r. jest ordynatorem oddziału wewnętrznego szpitala Sw. Kozimierze, pozostym zajmuje się prywatną praktyką.
95. Dr med. WACELJEWSKI FRANCISZEK rentgenolog, urodził się 29.12.1890r, studiował w Kijowie i Krakowie, służył w Wojsku Polskim, osiedł w Radomiu w 1926r, otworzył gabinet rentgenologiczny.
96. Dr med. LESZCZEWICZ WINCENTY akuszer ginekolog, urodził się 12.3.1890r. pracuje jako lekarz kolejowy i w Kasie Chorych, pozostym zajmuje się prywatną praktyką.
97. Dr med. OSTROWSKI MIECYSŁAW neurolog i internista, pracuje w Kasie Chorych, potem też jako lekarz kolejowy, przed wojną przeniósł się do Wilna na stanowisko naczelnego lekarza tamtejszej Dyrekcji kolejowej, po zajęciu Wilna przez niemieców powrócił do Radomia, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką. Po zakończeniu wojny przeniósł się do Warszawy na stanowisko Naczelnego lekarza tamtejszej Dyrekcji kolejowej.
98. Dr med. OLASZCZULONA JADWIGA internista, urodziła się 19.2.1898r. uniwersytet ukończyła w Warszawie, jest lekarzem szkół średnich, szkół powszechnych, lekarzem Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się praktyką prywatną.
99. Dr med. PSARZ przybył do Radomia w czasie zatargu lekarzy stoje-

cowych z Kasą Chorych, pracował w tejże, po zlikwidowaniu za-
tergu, wyjechał z Radomia, był internistą.

100. Dr med. KOSCIUSZKO podobnie jak poprzedni.

101. Dr med. KOSCIUSZKOWA podobnie jak poprzedni.

102. Dr med. ALTER podobnie jak poprzedni.

103. Dr med. LEBUCHLER ADAM wenerolog i skórnik, urodził się 22.12.
1899r, przybył do Radomia w czasie zatargu lekarzy z Kasą Cho-
rych, po zlikwidowaniu tego zatargu pozostał w Radomiu zajmując
się praktyką prywatną i pracując w Kasie Chorych, od 1.2.1938r.
prowadzi oddział weneryczny szpitala Sw. Kozimierza. W czasie oku-
pacji jest jakiś czas naczelnym lekarzem miejskim.

104. Dr med. MARTAK MARJAN-choroby płucne, urodzony 7.4.1900r, przy-
był do Radomia w czasie zatargu lekarzy z Kasą Chorych, po zlik-
widowaniu tegoż pozostał pracując w Kasie Chorych i w Przychodni
przeciwgruźliczej, w czasie wojny w Anglii, powróciłszy z tamąd,
pracuje jak poprzednio, a od 1.9.46r. prowadzi oddział gruźliczy
szpitala Sw. Kozimierza.

105. Dr MEIERA PIOTR akuszer-ginekolog, urodzony 25.10.1885, przybył
do Radomia w czasie zatargu lekarzy z Kasą Chorych i pozostał
po zlikwidowaniu tegoż, pracuje w Kasie Chorych. W czasie
okupacji przesłany przez gestapo zostaje zesłany do obozu kon-
centracyjnego na Majdanek, przebywa potem w Oświęcimiu i innych
obozach, w 1945 roku powraca do Radomia zajmuje się wolną prak-
tyką.

106. Dr med. TAUBENFELD JAN internista, przybył do Radomia w czasie
zatargu lekarzy z Kasą Chorych i pozostał po zlikwidowaniu tego-
wego. Pracuje w Kasie Chorych i zajmuje się prywatną praktyką.
W 1939r. wyjeżdża do małopolski wschodniej i tam umiera na dur
brzuszy.

107. Dr med. PASTERN LIPA otolaryngolog, przybywa do Radomia w czasie
zatargu lekarzy z Kasą Chorych i zajmuje się prywatną praktyką.

po zlikwidowaniu przez Niemców getta zostaje wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, w 1945r. powraca do Redomia, po krótkim czasie wyjeżdża do Wębrzycha na Dolnym Śląsku, gdzie się osiedla.

108. Dr med. WRONSKI STEFAN okulista-ginekolog, przybył do Redomia w czasie zatargu lekarzy z Kasą Chorych i pozostał po zlikwidowaniu tegoż, pracuje w Kasie Chorych i zajmuje się prywatną praktyką. W czasie okupacji aresztowany przez gestapo ginie w 1941r.
109. Dr med. ROMOTOWSKA-WRONSKA BOLESŁAWA pediatra, urodzona 14.4.1892r. przybyła do Redomia w czasie zatargu lekarzy z Kasą Chorych, po zlikwidowaniu tegoż pozostała pracując w Kasie Chorych i zajmuje się prywatną praktyką.
110. Dr JASINSKI pracuje krótki czas jako ordynator szpitala zakładowego Sw. Zygmunta.
111. Dr JANISZEWSKI pracuje krótki czas jako ordynator szpitala zakładowego Sw. Zygmunta.
112. Dr med. GOLDBLUM JACOB internista, zajmuje się prywatną praktyką i jest lekarzem sanitarnym magistratu, wyjeżdża wewzrostnie 1939 roku na wschód.
113. Dr med. JANOWSKI JAN ur. 10.9.1902r, internista, jest lekarzem kolejowym i więziennym, Kasę Chorych, poza tym zajmuje się praktyką prywatną.
114. Dr med. CIMJENCO WŁADYSŁAW internista, pracuje w Kasie Chorych, zajmuje się praktyką prywatną, w czasie okupacji niemieckiej jest lekarzem powiatowym, aresztowany przez gestapo zostaje zesłany do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, po powrocie w 1945r. wyjeżdża z Redomia i osiedla się w Szczecinie.
115. Dr med. BINCZAK STANISŁAW internista, urodzony 21.7.1906r. pracuje jako lekarz kolejowy i w Kasie Chorych, poza tym zajmuje się prywatną praktyką.
116. Dr med. KRUSZOWA MIROSLAWA prowadzi w latach 1933-1937 szpital

- zakaźny Sw. Zygmunta i pracuje w Przychodni przeciwgruźliczej, wyjeżdża do Byrdowa.
117. Dr BARAŃSKI EMIL jest lekarzem sanitarnym D. rekcji Kolejowej w Redowiu przez niedługi czas.
118. Dr LEBLE ZYGMUNT internista, pracuje jako lekarz kolejowy i w Kasie Chorych, wyjeżdża w 1945r do Łodzi.
119. Dr PAJOWSKI WITOLD otolaryngolog, pracuje w Kasie Chorych, jest pewien czas lekarzem miejskim, zajmuje się prywatną praktyką. W 1939r. wyjeżdża na zachód, przebywa w Anglii, w 1947r. powraca, przebywa krótki czas w Redowiu i wyjeżdża.
120. Dr med. HEINBERGER ISRAEL, otolaryngolog i chirurg, pracuje w Kasie Chorych, w szpitalu Sw. Kozimierza, potem w szpitalu żydowskim, którego pod koniec zostaje dyrektorem. Po powrocie z niewoli niemieckiej pracuje w szpitalu żydowskim, po slikwidowaniu getta zostaje wywieziony do obozu koncentracyjnego, po wyzwoleniu w 1945r. nie powraca do Redowia.
121. Dr med. ZABNER FELIX skuszer-ginekolog, pracuje w Kasie Chorych, zajmuje się prywatną praktyką, potem jest właścicielem włoconego zakładu pończuchowego przy ulicy Traugutta 34. Aresztowany w 1942r. przez gestapo ginie w więzieniu redowskim.
122. Dr med. KOBIAN SALOMON rentgenolog i analityk ginie w getcie w 1943 roku.
123. Dr med. PIETRUSIEWICZOWNA JANINA neurolog, pracuje w Kasie Chorych, prowadzi pewien czas przytułek dla umysłowo chorych, wyjeżdża z Redowia.
124. Dr med. DULINIAC IACJAN internista, pracuje na kolei i w Kasie Chorych, urodzony 12.6.1897 r.
125. Dr med. ORZESKO TADEUSZ internista, potem chirurg, pracuje w Kasie Chorych, w czasie wojny jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kozimierza, aresztowany w 1943r. przez gestapo zostaje zesłany do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, po pow

- rocie w 1945r obejmuje od 1.11.1945r oddział chirurgiczny w szpitalu Sw. Kozimierza.
126. Dr med. WITKOWSKI EDWARD chirurg, były asystent kliniki chirurgicznej w Wareszowie, obejmuje ordynaturę oddziału chirurgicznego w szpitalu Sw. Kozimierza w 1933r. potem zostaje w 1936r. Dyrektorem szpitali redonkich. Aresztowany w 1941r. przez gestapo zostaje zesłany do obozu koncentracyjnego w Odwincinie, gdzie ginie w 1941r.
127. Dr GAJKA JÓZEF chirurg, pracuje jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kozimierza, potem w Kucie Chorych. Aresztowany w 1941r. zesłany do obozu w Odwincinie ginie tam.
128. Dr ELIAS HENRYK chirurg, pracuje jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kozimierza, potem przeniósł się do Łodzi. W czasie okupacji niemieckiej pracuje w Redoniu w Ubezpieczalni Społecznej i w więzieniu. W 1945r. wyjeżdża z Redonia.
129. Dr HERTZ SAMUEL okulista-ginekolog, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej, w 1939r. wyjeżdża na wschód w 1942r. powraca do Redonia, przeniósł się do Szydłowa, gdzie ginie przy likwidacji w 1943r. przez Niemców tamtejszego getta.
130. Dr GUTMAN CHAIM internista, zajmuje się prywatną praktyką, w 1939 roku wyjeżdża na wschód.
131. Dr med. NOJAKOWSKI FELIKS specjalista chorób płucnych, był lekarzem wojskowym 72 Pułku piechoty, po przejściu na emeryturę pracuje jako lekarz wolnopraktykujący, prowadzi w szpitalu Sw. Kozimierza oddział gruźliczy, aresztowany w 1941 roku przez gestapo, zesłany do obozu koncentracyjnego w Odwincinie ginie tam.
132. Dr med. WALCZYŃSKI JÓZEF jest lekarzem naczelnym Ubezpieczalni Społecznej, przeniósł się do Wareszawy.
133. Dr med. GAJDEKOWSKI STEFAN internista, urodzony 28.5.1890r. pracuje w Ubezpieczalni Społecznej początkowo jako zastępca naczelnego lekarza potem jako naczelnny lekarz, poza tym zajmuje się prywatną praktyką.

134. Dr med. MORAWSKI ZYGMUNT pediatra, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej początkowo jako pediatra, potem jako zastępca naczelnego, przenosi się do Warszawy.
135. Dr MINSKI LEON-HERMAN internista, zajmuje się prywatną praktyką, przenosi się do Warszawy, gdzie ginie w getcie.
136. Dr ROZENBLUM RUBIN LAZARZ akuszer-ginekolog, zajmuje się prywatną praktyką. Wyjeżdża w 1939 roku na wschód.
137. Dr med. WAGA FRANCISZEK wenerolog i skórnik; jest lekarzem ośrodka zdrowia przy fabryce broni, potem pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, urodzony 12.10.1897
138. Dr med. WETTER STEFAN akuszer-ginekolog, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i prywatną praktyką, wyjechał w 1945r. do Poznania.
139. Dr med. JURKOWSKA-KULIŃSKA IRENA pediatra, urodzona 6.2.1908r, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką. Wyjechała w październiku 1947r do Poznania.
140. Dr med. SZANIAŃSKA ZOFIA internista, urodzona 29.2.1888r. pracuje w ośrodku fabryki broni, w Ubezpieczalni Społecznej, w czasie okupacji poza Radoniem, obecnie pracuje w Ubezpieczalni Społecznej.
141. Dr POPŁAWSKA HELENA internista, urodzona 19.9.1899r. pracuje w ośrodku zdrowia fabryki broni, następnie w Ubezpieczalni Społecznej.
142. Dr PERZANOWSKI ZYGMUNT okulista, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej. We wrześniu 1939r powołany do wojska, nie wrócił z wojny.
143. Dr JURASZEK-PERZANOWSKA STEFANIA internista, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką. W 1943r, aresztowana przez gestapo zesłana do obozu koncentracyjnego w Majdanku i Odwiecino, w 1945r powraca do Radonia pracując jak poprzednio, urodzona 26.8.1896r.

144. Dr PRZEDBORSKI MIROSLAW wenerolog i skórnik, pracował w Ubezpieczalni Społecznej. We wrześniu 1939r wyjechał z Radomia.
145. Dr med. KASCHÉ WANDA internista, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i ośrodku zdrowia miejskim.
146. Dr med. CHEŻWIŃSKA-MIŁCZYŃSKA WANDA LUCJA pediatra, urodzona 21.12.1905r, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej. W 1947r. wyjeżdża z Radomia.
147. Dr med. BORYSOWICZ JERZY neurolog -psychiatra, urodzony 24.8.1903r. pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, pozatym prowadzi od 1939 roku przytułek dla umysłowo chorych, zamknięty 1.1.1945r na oddział psychiatryczny szpitala Sw.Kezimierza.
148. Dr med. WITOMSKI STEFAN internista, pracuje jako lekarz Ubezpieczalni Społecznej w Radomiu, potem w Skaryszewie zajmując się prywatną praktyką. Ginie w gecie radzwickim w 1943 roku.
149. Dr med. CYWIŃSKI WALTER internista, jest lekarzem powiatowym, zajmuje się prywatną praktyką, w czasie okupacji niemieckiej jest lekarzem sanitarnym miejskim, po wojnie obejmuje z powrotem stanowisko lekarza powiatowego.
150. Dr med. WISBAUM-ŁEŚKI STEFAN internista jest lekarzem Ubezpieczalni Społecznej i prywatnie praktykującym. W 1939r opuszcza Radom, przebywa w czasie wojny w Anglii, po powrocie osiedla się w Stupicy.
151. Dr HOŁTOWSKI JERZY jest asystentem na oddziale chirurgicznym w szpitalu Sw.Kezimierza, w czasie wojny osiedla się w Stupicy.
152. Dr JAKOBI-HOŁTOWSKA KRISTINA urodzona 9.11.1914r. pracuje jako asystentka na oddziale chirurgicznym szpitala Sw.Kezimierza, wyjeżdża na zachód jesienią 1947 roku.
153. Dr STORZECKA-NICHOŁOWSKA HIRIAK internista, wyjeżdża z Radomia jesienią 1939 roku.
154. Dr DĄBROWSKI ZYGMUNT internista, urodzony 2.5.1885r. pracuje ja-

- ko lekarz kolejowy i Ubezpieczalni Społecznej. Zmarł 1.7.1951r.
155. Dr NIEMLUBSZYC GRZEGORZ lekarz wojskowy, rentgenolog, pracuje w 1939 roku jako rentgenolog w szpitalu Sw. Kazimierza, w 1939r. wyjeżdża z Radomia.
156. Dr med. WILCZYŃSKI JOSEF lekarz wojskowy otolaryngolog, pracuje w czasie wojny w Ubezpieczalni Społecznej, pozatym w Szpitalu Sw. Kazimierza prowadzi dział otolaryngologiczny. Urodzony 32.7. 1896r.
157. Dr KREJCZAKOWSKI SYGMUNT lekarz wojskowy internista, pracuje w szpitalu garnizonowym, zajmuje się prywatną praktyką, wyjeżdża z Radomia we wrześniu 1939r.
158. Dr med. SEKILLING EUGENIUSZ okulista-ginekolog, pracuje w szpitalu garnizonowym, w czasie wojny i po wojnie w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką. Urodzony 22.9.1904r.
159. Dr SŁOWKO JAN lekarz wojskowy chirurg, pracuje w szpitalu garnizonowym, zajmuje się wolną praktyką, w czasie wojny przebywa we Francji, aresztowany przez gestapo przebywa w obozie koncentracyjnym w Dachau, po powrocie osiedla się w Bytomiu.
160. Dr SŁOWKO BRONISŁAW nie praktykuje, w czasie wojny przebywa w Zalesicach, po wojnie wyjeżdża z mężem do Bytomia.
161. Dr SZREMBEL BENEDIKT KARDIOLOG, osiedla się w Radomiu w 1939r., wyjeżdża z Radomia jesienią 1939 roku.
162. Dr WINIEWSKI EDYSLAW prowadzi szpital zakadny od 1937 do 1939r. jesienią 1939r. wyjeżdża z Radomia.
163. Dr WITTELS LUDWIK osiedla się w Radomiu w 1939r. wyjeżdża z Radomia jesienią 1939 roku.
164. Dr WITTELS EROTA osiedla się w Radomiu w 1939r. wyjeżdża z Radomia w 1939r.
165. Dr KUCHYSTON MARIA rentgenolog, prowadzi przez rok rentgen w szpitalu Sw. Kazimierza.
166. Dr GRZEŚKOWSKI EDUARD analityk, prowadzi laboratorium w szpitalu

Sw. Kazimierza, w czasie wojny prowadził szpital zakadny Sw. Zygmunta. W styczniu 1941r. aresztowany przez gestapo ginie.

167. Dr KOPCZYŃSKA WŁADYSŁAWA nie praktykuje, wyjeżdża z Radonia jesienią 1939r.

O k r e s o d 1 9 3 9 r. d o 1 9 4 5 r.

Lekarze wysiedleni z Poznańskiego, Pomorza, Kresów.

168. Dr med. DIRBACH JAN wysiedlony z Wrześni, zmarł w 1940r.

169. Dr med. REMONSKI KAZIMIERZ internista, wysiedlony z Bydgoszczy, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, po wojnie wraca do Bydgoszczy.

170. Dr med. FRACKOWIAK TADEUSZ neurolog, wysiedlony z Poznania, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i prywatną praktyką, po wojnie wraca do Poznania.

171. Dr med. ROZNER JULIAN wenerolog i dermatolog wysiedlony z Poznania, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i prywatną praktyką, po wojnie powraca do Poznania.

172. Dr med. MAŁECKI JAN otolaryngolog, wysiedlony z Torunia, przed przyjazdem do Radonia przebywał w obozie w Granienburgu. W Radoniu pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, po wojnie powraca na Pomorze.

173. Dr med. CHYRCZAKOWSKI HENRYK lekarz wojskowy okulista wysiedlony z Torunia, pracuje w Radoniu w Ubezpieczalni Społecznej i na kolei, pozatym zajmuje się wolną praktyką. Po wojnie wyjeżdża do Torunia.

174. Dr med. JABLONSKA -JOCOMITOWICZ ZOFIA okulista wysiedlona z Poznania, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, po wojnie wraca do Poznania.

175. Dr med. JURGA wysiedlony z Poznańskiego jest za czasów okupacji niemieckiej lekarzem naczelnym Ubezpieczalni Społecznej, po wojnie powraca do Łezna. Zmarł w 1950r.

176. Dr RACZYŃSKI WACŁAW radonienin urodzony 29.9.1892r. internista,

- wysiedlony z Poznańskiego, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, po wojnie pozostał w Radomiu.
177. Dr CZYŻ ADAM internista, pochodzi z Poznańskiego, w Radomiu od początku wojny, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką, pozostał w Radomiu, obecnie jest lekarzem fabrycznym firmy "Beta".
178. Dr med. WISNIEWSKI JERZY radomianin, podiatra, wysiedlony z Gdyni, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się prywatną praktyką. Zmarł w Jedlni w 1943 roku.
179. Dr TWORÓG FRANCISZEK internista, wysiedlony z Poznańskiego pracuje przy lekarzu dystryktowym, potem jest lekarzem naczelnym miejskim, po wojnie wraca w Poznańskie.
180. Dr SZAFRAŃSKI SYMON z poznańskiego, pracuje w czasie okupacji w szpitalu jako asystent na oddziale gruźliczym, potem w Przychodni przeciwgruźliczej, aresztowany w 1943r. przez gestapo zostaje zesłany do obozu koncentracyjnego, po powrocie w 1945r. pracuje w Przychodni przeciwgruźliczej. Urodzony 14.3.1913r.
181. Dr WRÓBLEWSKI BOGDAN z Poznańskiego, po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza, pracuje jako asystent na oddziale chirurgicznym, zostaje w 1943r aresztowany przez gestapo, zesłany do obozu koncentracyjnego, po powrocie w 1945r pracuje w klinice chirurgicznej Uniwersytetu Łódzkiego.
182. Dr WOJCIECHOWSKI JÓZEF z Poznańskiego, po odbyciu w szpitalu Sw. Kazimierza stażu, pracuje na oddziale ginekologiczno-położniczym zostaje w 1942r aresztowany i zesłany do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, po pewnym czasie zwolniony, wraca do szpitala. Po zakończeniu wojny obejmuje stanowisko ordynatora oddziału ginekologiczno-położniczego w szpitalu w Inowrocławiu.
183. Dr PAWLICKA-KOKOCIŃSKA HALINA po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza, pracuje jako asystentka na oddziale wewnętrznym tegoż szpitala, po wojnie w 1945r obejmuje stanowisko ordynatora szpitala.

- tele zakaźnego w Lesznie. Była wysiedlona z Poznania kiego.
184. Dr JOSHIK JANTHA ze Lwowa, po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza pracuje jako asystentka w szpitalu zakaźnym Sw. Zygmunta, a od 1944r prowadzi ten oddział.
185. Dr PIETRAS-SZAFRANSKA ZOFIA ze Lwowa, po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza, prowadzi laboratorium szpitalne, umiera w 1944 roku na dur brzuszny.
186. Dr HAJEWSKA KUZANNA po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza pracuje jakiś czas w szpitalu, potem pracuje w Ubezpieczalni Społecznej jako kierowniczkę laboratorium, po wojnie wyjeżdża do Poznania.
187. Dr GALACH-PRÓCHNICKA HALINA pracuje jako asystentka na oddziale ginekologiczno-pokończniczym szpitala Sw. Kazimierza, po wojnie wyjeżdża do Gdyni.
188. Dr SOBOJA STEFAN po odbyciu stażu w szpitalu Sw. Kazimierza, pracuje jako asystent w szpitalu zakaźnym Sw. Zygmunta, potem osiedla się w Izży, po wojnie wyjeżdża do Poznania.
189. Dr MASŁOWSKI chirurg zwolniony jako jeńiec, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej, aresztowany przez gestapo, zwolniony wyjeżdża z Radomia.
190. Dr MAJDE WITOLD internista, zwolniony jako jeńiec, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej, aresztowany przez gestapo, zostaje wywieziony do obozu koncentracyjnego, gdzie ginie.
191. Dr med. ZIEMKIEWICZ ALEKSANDER urodzony 21.1.1891r. z Włodzimirza-Wotyńskiego, okulista-ginekolog, zwolniony jako jeńiec, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się wolną praktyką. Po wojnie pozostał w Radomiu.
192. Dr WIKTORNY-WYGODNY MICHAJLO byłby lekarz wojskowy, zwolniony jako jeńiec prowadził od 1941 roku do 1944 roku szpital zakaźny Sw. Zygmunta, wyjeżdża do Makopoleki wschodniej.
193. Dr GRONIKSI FILIP byłby lekarz wojskowy pracuje początkowo

- w Przytyku, potem osiedla się w Radomiu, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się wolną praktyką. Urodził się 1.2.1893r.
194. Dr MALINOWSKI JAN przed wojną pracował w Ubezpieczalni Społecznej w Radomiu, potem przeniósł się do Łodzi, w czasie okupacji niemieckiej pracuje w Ubezpieczalni Społecznej w Radomiu, zostaje aresztowany przez gestapo zesłany do obozu koncentracyjnego, po powrocie w 1945r osiedla się na Śląsku w Lignicy i tam umiera
195. Dr GLONACKI EMIL rentgenolog z Białegostoku, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej, w szpitalu Sw. Kazimierza, aresztowany przez gestapo zesłany do obozu koncentracyjnego, po powrocie w 1945r osiedla się w Bydgoszczy.
196. Dr TOMASZEWSKI były lekarz wojskowy, internista z Baranowicz, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej i zajmuje się wolną praktyką, aresztowany przez gestapo zostaje zesłany do obozu koncentracyjnego.
197. Dr med. GÓRCKI EMIL rentgenolog, pracuje w przychodni przeciwgruźliczej, prowadzi oddział gruźliczy szpitala Sw. Kazimierza, wyjeżdża z Radomia, po wojnie osiedla się w Warszawie.
198. Dr NERLICH LEOPOLD internista z Krasów, pracuje jako lekarz kolejowy. Urodzony 4.9.1898r.
199. Dr LORENC STANISŁAW z Krasów, płuszer-ginekolog, chirurg, pracuje jako lekarz kolejowy. Urodzony 28.10.1908r.
200. Dr MOLL JAN z Inowrocławia, poprzednio pracuje w Kazanowie, potem w Radomiu w szpitalu Sw. Kazimierza na oddziale chirurgicznym jako asystent od 1944r do 1945r, po wojnie wyjeżdża do Poznania.
201. Dr med. CHYBAKOWSKI z Częstochowy, pracuje w 1943r w szpitalu Sw. Kazimierza, wyjeżdża z powrotem do Częstochowy.
202. Dr WROCHASKI BOLESŁAW były lekarz wojskowy, urodzony 20.2.1905r. w 1942 osiedla w Gerbatce, w 1944r osiedla w Radomiu, rentgenolog.
203. Dr KUNDOWICZ STEFAN urodzony 19.8.1906r. neurolog, radomianin, przyjeżdża do Radomia z Wilna, pracuje w Ubezpieczalni Społecz-

nej i jest lekarzem sanitarnym miejscim.

204. PROFESOR dr med. NOWAKOWSKI KAZIMIERZ profesor Uniwersytetu Poznańskiego chirurg, objął oddział chirurgiczny szpitala Sw. Kazimierza 15.10.1944r. Po skończeniu wojny w lutym 1945r. wyjechał do Poznania.
205. PROFESOR Dr med. LABEDEIŃSKI profesor interny Uniwersytetu Poznańskiego miał objąć szpital zakaźny Sw. Zygmunta, wyjechał w lutym 1945r do Poznania.
206. PROFESOR Dr med. KOWALSKI BOLESŁAW profesor okulistki i ginekologii Uniwersytetu Poznańskiego był dyrektorem szpitala Sw. Kazimierza i szpitala Sw. Zygmunta od jesieni 1944r do lutego 1945r, wyjechał do Poznania.

Lekarze wysiedleni po powrocie z Werezawy w 1944r.

207. Dr med. CELANECKI JAN urodzony 22.10.1875r. Otolaryngolog, pracuje w Ubocieczalni Poczecznej i zajmuje się prywatną praktyką.
208. Dr med. NIJLEWSKI STANISŁAW internista, urodzony 5.10.1897r, pracuje jako lekarz fabryczny Fabryki wyrobów tytoniowych, od 10.5.1945r jest Dyrektorem szpitali redceńskich, pozostało zajmuje się prywatną praktyką. Zmarł 22.10.1951r.
209. Dr med. WROBLEWICZ KANCL chirurg, angi^o w Skaryszewie, potem w Werezawie, obejmuje oddział chirurgiczny w szpitalu Sw. Kazimierza od 1945r do 1946r, wyjeżdża z Radomia.
210. Dr med. TELATYCKI MICHAŁ specjalista chorób płucnych, prowadzi oddział płucny w szpitalu Sw. Kazimierza od 1945r do 1946r, wyjeżdża do Werezawy.
211. Dr med. SLADKOWSKI ZIGMUNT specjalista chorób płucnych, poprzednio dyrektor Sanatorium w Rudce, prowadzi oddział płucny w szpitalu Sw. Kazimierza od 1945r do 1946r, wyjeżdża do Rudki.
212. Dr SLADKOWSKA HANNA pracuje w przychodni przeciwgruźliczej, wyjeżdża z mężem w 1946r do Rudki. Urodzona 22.2.1910r.

213. Dr WIELESZKO ALEKSANDER emerytowany lekarz wojskowy, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej. Umrął w 1947r.
214. Dr med. KOZDRO-WISNIEWSKA JULIA akuszer ginekolog, pracuje jako asystent na oddziale ginekologiczno-położniczym szpitala Sw. Kozimierza do 1946r, zajmuje się prywatną praktyką, wyjeżdża do Warszawy w 1947 roku. Urodzona 28.I.1900r.
215. Dr PRUSZKO WANDA /S. Zmierzwińska/ pracuje na oddziale dziecięcym potem gruźliczym szpitala Sw. Kozimierza, wyjeżdża do Warszawy w 1947r. Urodzona 12.6.1912r.
216. Dr med. NOELIN HALINA specjalistka chorób płucnych, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej. Wyjechała z Radomia.
217. Dr STEIN KAZIMIERA rentgenolog, urodzona 30.5.1909r, pracuje od 16.10.1944r w szpitalu Sw. Kozimierza jako rentgenolog.
218. Dr LIPIEC HENRYK urolog, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej od 1945r do 1945r.
219. Dr MUSKOWSKI kardiolog, zajmuje się prywatną praktyką, opuszcza Radom w 1945 roku.
220. Dr med. SIEDLECKI ZYGMUNT internista, urodzony 23.8.1893r., zajmuje się prywatną praktyką, potem jest lekarzem wojskowym.
221. Dr med. WIKSIŃSKI WACŁAW podiatra, urodzony 20.6.1896, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej, prywatna praktyka, potem jest lekarzem wojskowym.
222. Dr KONTALEK STEFAN otolaryngolog, urodzony 9.7.1867r, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej.

LEKARZE PRZEJĘLI DO RADOMIA PO WOJNIE

223. Dr med. SOBIEWICKI STEFAN były lekarz wojskowy, po powrocie z Węgier, pracuje w Ubezpieczalni Społecznej do 1945r, obecnie w Gdyni.
224. Dr GLASIK JAN, poprzednio w Stroncu, od 1944r do 1945r w Radomiu, choroby wewnętrzne.
225. Dr HOJNICKI IRONA okulistka, urodzona 31.1.1900r. pracuje w Ubez-

pieczalni Społecznej.

226. Dr TRUSZKOWSKA ADELA okulistka, urodzona 6.2.1890., pracuje w Ubezpieczalni Społecznej.
227. Dr WASILEWSKI ZENON pracuje od 1.4.1945 jako asystent na oddziale chirurgicznym w szpitalu Sw. Kazimierza.
228. Dr WASILEWSKA ALBERTINA urodzona 1.3.1915., pracuje od 15.4.1945 jako asystentka na oddziale położniczo-ginekologicznym, szpitala Sw. Kazimierza.
229. Dr BORNIK PAWEŁ urodzony 24.1.1915r., pracuje od 1.5.1945r. jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kazimierza.
230. Dr PLISZCZYŃSKA-PAWŁOWSKA BRONISŁAWA pracuje od 1946r jako asystentka na oddziale ginekologiczno-położniczym szpitala Sw. Kazimierza.
231. Dr MAKOWSKI JAN urodzony 17.3.1912r. pracuje od 15.7.1945r. jako asystent na oddziale wewnętrznym szpitala Sw. Kazimierza.
232. Dr BRZOZOWSKI EDWARD urodzony 18.11.1910r., pracuje od 1.8.1945 jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kazimierza.
233. Dr SEPIENECZKI SYGURNE urodzony 9.1.1916r. pracuje od 1.8.1946r. jako asystent na oddziale położniczo-ginekologicznym szpitala Sw. Kazimierza.
234. Dr KURSKI KAZIMIERZ urodzony 2558.1916r. pracuje od 6.10.1946r. jako asystent na oddziale chirurgicznym szpitala Sw. Kazimierza.
235. Dr PABISIAK ANTONI chirurg, urodzony 5.4.1902, został ordynatorem od 1.11.1946r. oddziału chirurgicznego szpitala Sw. Kazimierza.
236. Dr BIELIČKA-PABISIAKOWA WANDA onkolog, urodzona 12.3.1914r., prowadzi od 1946 do 1947r laboratorium w szpitalu Sw. Kazimierza.
237. Dr med. BOJNO JAN urodzony 11.11.1886r zajmuje się wolną praktyką jako internista.
238. Dr HEBMAN-RYBICKA pracowała w czasie wojny jako lekarka szkolna.
239. Dr KONTAL WALENTY
240. Dr WALACHOWICZ - SZYRMANOWA
241. Dr TARBUWICZ

Leczenie wojewódzcy względnie gubernialni

1. Lewandowski Jakób	/1828r/	fizyk wojewódzki
2. Bionkowski Lukasz	/1838r/	" gubernialny
3. Nowoliński Teofil	/1867-1888r/	inspektor lek. gub.
4. Dobrzelewski Tadeusz	/1838-	lekarz gubernialny
5. Kuratow Iwan	/1893r	" "
6. Sawczenko Włodimir	/1898-	" "
7. Perafienowski Bazylij	/1912-1914/	" "

Leczenie obwodowi względnie powiatowi.

1. Klecki Walerjan	1838r.	lekarz obwodowy
2. Przychodzki Jan	1863-1893	" powiatowy
3. Domontowicz Jakób	1893-1898	
4. Dudziński Edward	1898-1903	
5. Pełczyński Józef	1903-1907	
6. Bekowski Tadeusz	1908-1914	
7. Gołobiewski		okupacja austriacka
8. Pieszer		
9. Dutkowiński Stanisław		
10. Cywiński Mianert		

/ w czasie okupacji niemieckiej Cimianga Władysław/

Leczenie więzienni

1. Brudziński Ludwik	
2. Kosiński Franciszek	
3. Ołwiński Jan	
4. Janowski Jan	
5. Pijes Henryk	/w czasie okupacji niemieckiej/
6. Mielaszko Aleksander	

Leczenie miejscy

1. Suligowski Felicjan	do 1889.
2. Przychodzki Jan	do 1898.
3. Papiowski Władysław	1898-1907.
4. Pełczyński Józef	1907-1925.
5. Bekowski Witold	
6. Mrozowski Władysław	
7. Lebküchler Adam	okupacja niemiecka.
8. Tworóg Franciszek	
9. Farniewski Włodzimierz	od 1945r.

Leczenie gimnazjum męskiego rosyjskiego

1. Brudziński Ludwik	1870.
2. Suligowski Felicjan	
3. Domontowicz Jakób	
4. Dudziński Edward	
5. Drownowski Edmund	
6. Pełczyński Józef	

Leczenie gimnazjum żeńskiego rosyjskiego

1. Suligowski Felicjan
2. Domontowicz Jakób
3. Sawczenko Włodimir

- 4. Idzikowski Stanisław.
- 5. Mullor Ksawere.

Nauczyciele Szkoły Rzemieślniczej Roswiskiej.

- 1. Heretjennikow Aleksander
- 2. Pełczyński Józef

Nauczyciele Państwowej Szkoły Handlowej /Gimnazjum im. Chęcińskiego/

- 1. Fidler Henryk
- 2. Kossak Józef
- 3. Kuczyński Florjan
- 4. Techterman Adolf
- 5. Alter
- 6. Marcisk Marjan

Nauczyciele Gimnazjum Żeńskiego im. M. Konopnickiej

- 1. Chojko Adam
- 2. Helles-Krusz Stanisław
- 3. Szalski Karol
- 4. Oleszczukowa Jadwiga

Nauczyciele Gimnazjum Państwowego męskiego im. Kochanowskiego

- 1. Wrożowski Władysław

Nauczyciele Szkoły Technicznej

- 1. Wiśniewski Teodor
- 2. Raczyński Wacław

Nauczyciele Państwowego Gimnazjum Żeńskiego

- 1. Szaniawska Zofia

Nauczyciele Gimnazjum Męskiego im. G. G. G.

- 1. Horczak Adam
- 2. Helles-Krusz Stanisław
- 3. Głowiński Jan
- 4. Oleszczukowa Jadwiga
- 5. Szaniawska Zofia

Nauczyciele Kolejni

1. Karczowski Stefan	12. Janowski Jan
2. Żeroński Ludwik	13. Leble Zygmunt
3. Przytycki Włodzisław	14. Dulnicz Lucjan
4. Petrol Stanisław	15. Chyrczakowski Henryk
5. Sobolewski	16. Dąbrowski Zygmunt
6. Kiernowski Stanisław	17. Bińczak Stanisław
7. Wrożowski Władysław	18. Nerlich Leopold
8. Kuczyński Florjan	19. Lorenc Stanisław
9. Ostrowski Mieczysław	20. Wojnicz Irene
10. Głowiński Jan	21. Waga Franciszek
11. Leszczewicz Wincenty	

Lekarze naczelni Kaszyńskich /Ubezpieczalni Społecznej/

1. Kallec-Trouse Stanisław
2. Olwiński Jan
3. Marczyński Józef
4. Gajdziński Stefan

Prezesa Radomskiego Towarzystwa Lekarskiego

1. Majkowski Julian
2. Fidler Henryk
3. Szczepaniak Antoni

Prezesa Radomskiego Oddziału Związku Lekarzy

Państwa Polskiego

1. Marczyński Józef
2. Kossek Józef
3. Olwiński Jan
4. Kossek Józef
5. Neussen Flawjan
6. Tochterson Adolf
7. Sernecki Adam
8. Nibłowski Stanisław

Lekarze aresztowani przez gestapo

w czasie okupacji niemieckiej w 1939 -1945r.

1. Parnowski Włodzimierz		
2. Piątkowski Stanisław		
3. Lebküchler Adam	dwukrotnie	
4. Tochterson Adolf	"	
5. Cywiński Mamert		
6. Oleszczukowa Jadwiga		
7. Szczepaniak Antoni		
8. Witkowski Edward	dwukrotnie	obóz
9. Kallec-Trouse Stanisław	"	"
10. Kosiński Stefan	dwukrotnie	zginął
11. Gajka Józef	"	"
12. Nowakowski Feliks	"	"
13. Grzesiński Edmund	"	"
14. Grzeszko Tadeusz	"	
15. Wróblewski Bogdan	"	
16. Szafrański Zygmunt	"	
17. Majda Witold	"	zginął
18. Wojciechowski Józef	"	
19. Koll Jan		
20. Cłowski Emil		obóz
21. Tomaszewski	"	"
22. Maciejowski Franciszek		
23. Jankowski Jan		
24. Majewska Zuzanna		
25. Zamańska Sokolub Wiera		
26. Serbecki Adam		
27. Meters Piotr		obóz
28. Ferzanowska Stefania	"	"
29. Malinowski Jan	"	"
30. Gajdziński Stefan		
31. Czyż Adam		

- 32. Maatowski
- 33. Matecki Jan obóz
- 34. Skorko Jan "

Wakacje redomscy żydzi, którzy zginęli w gacie

- 1. Finkelsztajn Wolf zginął w Szydłowcu
- 2. Finkelsztajn Ludwik "
- 3. Gung Wolf " "
- 4. Hertz Samuel " "
- 5. Korman Salomon " "
- 6. Miński Herman " w Warszawie
- 7. Zebner Felike " w więzieniu w Redaniu

Wykaz lekarzy redomskich z sierpnia 1939r.

w czasie okupacji niem.:

- 1. Bińczak Stanisław ul. Mickiewicza 15 był
- 2. Borysowicz Jerzy ul. Moniuszki 2b był
- 3. Chęćmińska Maria Lucja ul. Nowogrodzka 10 była
- 4. Cisiengo Władysław ul. Beromskiego 41 był
- 5. Gung Wolf ul. Poche 1 był
- 6. Dąbrowski Zygmunt ul. Stowackiego 21 był
- 7. Dulnicz Lucjan ul. Traugutte 27 był
- 8. Faetman Lips ul. Sienkiewicza 12 był
- 9. Finkelsztajn Ludwik ul. Piłsudskiego 8 był
- 10. Finkelsztajn Wolf ul. Beromskiego 12 był
- 11. Gajdziński Stefan ul. Sienkiewicza 2 był
- 12. Gąka Józef ul. Piłsudskiego 4 był
- 13. Goldblum Jakub ul. Moniuszki 18 wyjechał
- 14. Grzebiński Edmund pl. 3 Maja 8 był
- 15. Gutman Chaim ul. Łąka 1 wyjechał
- 16. Hertz Samuel ul. Włeczna 4 był
- 17. Janaszewicz Antoni ul. Traugutte 43 był
- 18. Jakobi Krystyna ul. Melczewskiego 18 była
- 19. Jankowski Jan ul. 1 Maja 16 był
- 20. Jerzykowska-Buleczyna Roz. ul. Moniuszki 13 była
- 21. Jodyśiewicz Chaim ul. Beromskiego 11 wyjechał
- 22. Kascho Wanda ul. Beromskiego 23 była
- 23. Kellee-Kraus Stanisław ul. Piłsudskiego 9 był
- 24. Kellerwurm Wojciech ul. Melczewskiego 8 wyjechał
- 25. Kleinberger Izrael ul. Traugutte 43 był
- 26. Kopeczyńska Władysława ul. Stowackiego 16 wyjechała
- 27. Korman Salomon ul. Beromskiego 25 był
- 28. Krzyżkowski Zygmunt ul. Moniuszki 6 wyjechał
- 29. Krzyżoston Maria ul. Beromskiego 59 wyjechała
- 30. Loble Zygmunt ul. Batorego był
- 31. Leszczewicz Wincenty ul. Moniuszki 12 był
- 32. Lewi Ignacy ul. Moniuszki 12 wyjechał
- 33. Lewi-Uczna Anna ul. Moniuszki 12 wyjechała
- 34. Lewin Herman ul. Moniuszki 21 wyjechał
- 35. Łąki Stefan ul. Beromskiego 59 wyjechał
- 36. Maciejewski Franciszek pl. 3 Maja 5 był
- 37. Marciak Marjon ul. Mickiewicza 15 wyjechał
- 38. Markowski Stanisław ul. Piłsudskiego 6 był
- 39. Metero Piotr ul. Kellee-Kraus 32 był
- 40. Miniewski Edziszaw ul. Moniuszki 14 wyjechał
- 41. Metler Stefan ul. Beromskiego 20 był
- 42. Miński Herman ul. Itelde 2 wyjechał
- 43. Mrozowski Władysław ul. Mickiewicza 25 był

44. Neuman Flawjen	ul. Żeromskiego 23	był
45. Nielubszyc Grzegorz	ul. Piłsudskiego 1	wyjechał
46. Nowakowski Feliks	ul. Moniuszki 6a	był
47. Oleszczukowa Jadwiga	ul. Moniuszki 19	była
48. Orzeszko Tadeusz	ul. C. Skłodowskiej 9	był
49. Pakowski Witold	ul. Moniuszki 6a	wyjechał
50. Parniewski Włodzimierz	ul. Żeromskiego 78	był
51. Perzanowski Erymunt	pl. 3. Maja 1	wyjechał
52. Przenowska Stefania	pl. 3. Maja 1	była
53. Piątkowski Stanisław	ul. Witolda 2	był
54. Przedborski Miroslaw	ul. Moniuszki 13a	wyjechał
55. Rozenblum Rubin Lezerz	ul. Moniuszki 18	wyjechał
56. Sarnecki Adam	ul. Sienkiewicza 26	był
57. Schillign Eugeniusz	ul. Sienkiewicza 26	był
58. Schrenzel Benedykt	ul. Żeromskiego 5	wyjechał
59. Skorko Bronisława	ul. Żeromskiego 51	wyjechała
60. Skorko Jan	ul. Żeromskiego 51	wyjechał
61. Sokolchub-Zemańska Wiera	ul. Malczewskiego 6	była
62. Szczepaniak Antoni	ul. Traugutta 51	był
63. Szenderowicz Naum	ul. Piłsudskiego 2	był
64. Stobiecka-Tromokowska Miriam	ul. Moniuszki 17	wyjechała
65. Taubenfeld Jakub	ul. Moniuszki 20	wyjechał
66. Tochterman Adolf	ul. Piłsudskiego 7	był
67. Waga Franciszek	ul. Pleny 5	był
68. Wilkenirski Józef	ul. Weryńskiego 14	był
69. Wittowski Edward	ul. Sienkiewicza 7	był
70. Widmański Tadeusz	ul. Sienkiewicza 14	wyjechał
71. Wittels Ludwik	ul. Żeromskiego 12	wyjechał
72. Wittels Dorota	ul. Żeromskiego 12	wyjechała
73. Witoński Seweryn	ul. Żeromskiego 13	był
74. Wójcik Maciej	ul. Helles-Kreuz 32	wyjechał
75. Wroński Stefan	pl. 3. Maja 6	był
76. Wrońska Bolesława	pl. 3. Maja 6	była
77. Żebner Feliks	ul. Traugutta 32	był

Lekarze zmarli śmiercią naturalną

w czasie ostatniej wojny i po wojnie:

1. Szczepaniak Antoni 21.1.1949.
2. Dirbach Jan 1940.
3. Jansiewicz Antoni
4. Krozowski Władysław
5. Wieszniowski Jerzy
6. Markowski Stanisław
7. Pietras-Szefrenska Zofia 1944.
8. Dutkowski Stanisław 1947.
9. Piątkowski Stanisław 19.2.1947.
10. Wielezko Aleksander 1947.

Wykaz lekarzy w Radomiu w październiku 1947r.

1. Błoczek Stanisław internista ur.21.7.1906 Zielone 32
lekarz Ubezpieczalni Społecznej i kolejowy.
2. Bortnik Paweł chirurg ur.21.1.1915 Starokrekowe 14
lekarz szpitala Sw.Łezimierza
3. Borysowicz Józef neurolog ur.28.4.1903. pl.Jagielloński 7
lekarz Ubezpieczalni Społecznej i szpitala Sw.Łezimierza.
4. Czarnecki Jan laryngolog ur.22.10.1875. Nowuski 20
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
5. Cywiński Marcin internista ur. Nowuski 24
lekarz powiatowy.
6. Czyż Adam internista ur.17.11.1911 Koronackiego 68
lekarz fabryki "Beta"
7. Dąbrowski Zygmunt internista ur.25.5.1885. Kollon-Kreuz 7
lekarz kolejowy i Ubezpieczalni Społecznej.
8. Długoski Edward chirurg ur. 18.11.1910 Starokrekowe 42
lekarz szpitala Sw.Łezimierza.
9. Duleniec Lucjan internista ur.12.6.1897 Pioreckiego 18
lekarz kolejowy i Ubezpieczalni Społecznej.
10. Fundowicz Stefan neurolog ur.19.8.1906. Nowaki 4
lekarz Ubezpieczalni Społecznej i lekarz sanitarny wiejski.
11. Gajdziński Stefan internista ur.28.5.1890 Mikuskiego 13
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
12. Głowiński Filip internista ur.1.2.1893. Skowackiego 90
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
13. Janowski Jan internista ur.13.2.1902 pl.1 Maja 16
lekarz kolejowy.
14. Kasche Wanda internista Koronackiego 29
lekarz Ubezpieczalni Społecznej i oddział zdrowia wiejskiego.
15. Koroniec Janina internista ur.18.11.1909 Zielone 19
lekarz szpitala zakładowego Sw.Zygmunta.
16. Lebkühler Adam wenerolog ur.22.12.1899 pl.3 Maja 1
lekarz szpitala Sw.Łezimierza oddziału wenerologicznego.
17. Maszczewicz Wincenty ginekolog ur.12.3.1890 Polczewskiego 8
lekarz kolejowy i Ubezpieczalni Społecznej.
18. Lorenc Stanisław ginekolog ur.28.10.1903. Mikuskiego 11
lekarz kolejowy zm.14.3.1951.
19. Maciejewski Franciszek ur.23.12.1890 Koronackiego 4
rentgenolog, nie pracuje w żadnej instytucji.
20. Mańkowski Jan internista ur.17.3.1912 Koronackiego 51
lekarz szpitala Sw.Łezimierza.
21. Marciak Marjan płucnik ur.7.4.1900 Starokrekowe 42
lekarz szpitala Sw.Łezimierza i Przychodni Pracyugrudniczej.
22. Motora Piotr ginekolog ur.25.10.1885 pl.3 Maja 6
prywatna praktyka.
23. Nerlich Leopold internista ur.4.9.1898 Kollon-Kreuz 27
lekarz kolejowy.
24. Neuman Flawjan ginekolog ur.2.1.1882 Koronackiego 29
lekarz szpitala Sw.Łezimierza.

25. Miklowski Stanisław internista ur. 5.10.1877. ul. Sierkiewicza 3
dyrektor szpitali i lekarz Fabryki wyrobów tytanowych.
26. Oleszczukowa Jadwiga internista ur. 19.2.1898 Moniuszki 19
lekarz szkół powsz. i d. i Ubezpieczalni Społecznej.
27. Orzeszko Teoduz chirurg C. Skłodowskiej 9
lekarz szpitala Sw. Kazimierza.
28. Pabisiek Antoni chirurg ur. 5.4.1902 Moniuszki 14a
lekarz szpitala Sw. Kazimierza.
29. Pabisiek Wanda onkolog ur. 12.3.1914 Moniuszki 14a
30. Perniewski Włodzisław intern. ur. 8.1.1893. ul. i Meja 50
lekarz naczelny miejski i lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
31. Perzanowska Stefania internista ur. 26.3.1896 Malczewskiego 8
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
32. Pepkowska Helena pediatra ur. 12.9.1899. Beronkiego 43
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
33. Prochalski Bogumił rentgenolog ur. 20.2.1905 Beronkiego 30
lekarz wojskowy.
34. Puroki Kazimierz chirurg ur. 25.2.1916 Boja 22
lekarz szpitala Sw. Kazimierza
35. Raczyński Wacław internista ur. 29.9.1892 Piłsudskiego 3
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
36. Rontaler Stefan laryngolog ur. 9.7.1867 Starokrakowska 63
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
37. Szyllind Eugeniusz ginekolog ur. 22.9.1904 Sienkiewicza 28
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
38. Siedlecki Zygmunt internista ur. 23.8.1893 Traugutta 32a
lekarz wojskowy.
39. Sobieszczeński Zbigniew chirurg ur. 28.4.1914 Nerutowicza 20
lekarz wojskowy i Ubezpieczalni Społecznej
40. Sołohub-Zamońska Wiera internista ur. 4.9.1890 C. Skłodowskiej 15
lekarz Ubezpieczalni Społecznej
41. Stein Kazimierz rentgenolog ur. 30.5.1909. Moniuszki 6b
lekarz szpitala Sw. Kazimierza.
42. Szafrański Zygmunt pułkownik ur. 14.8.1913 Starokrakowska 27
lekarz Poradni Przeciwnrudniczej
43. Szanińska Zofia internista ur. 29.2.1898 Piłsudskiego 22a
lekarz Ubezpieczalni Społecznej
44. Sztenzel Zygmunt ginekolog ur. 9.1.1916 Steczka 28
lekarz szpitala Sw. Kazimierza
45. Tochtermann Adolf internista ur. 3.2.1892 Piłsudskiego 7
lekarz szpitala Sw. Kazimierza
46. Tróczyńska Adela okulista ur. 6.2.1890 Moniuszki 13a
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
47. Tynicki wenerolog Piłsudskiego 9
lekarz wojskowy i Ubezpieczalni Społecznej.
48. Waga Franciszek wenerolog ur. 12.10.1897 Planty 5
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.

49. Wasilewski Zenon chirurg
lekarz szpitala Sw. Kazimierza pl.3 Moje
50. Wasilewska Albertyna ginekolog ur.1.3.1915 pl.3 Moje
lekarz szpitala Sw. Kazimierza.
51. Widmański Tadeusz ginekolog ur.8.4.1894 Sienkiewicza 2
lekarz szpitala Sw. Kazimierza
52. Wilkowiński Józef laryngolog ur.23.7.1896 Melczewskiego 9
lekarz wojskowy i szpitala Sw. Kazimierza
53. Wojnicz Irene okulista ur.31.1.1900 Słoneczne 10
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
54. Wojnicz Adam chirurg ur. 1864. Słoneczne 10
nie pracuje
55. Woyno Jan internista ur.11.11.1886 Stowackiego 11
prywatna praktyka.
56. Wrońska Bolesława pediatra ur.17.4.1892 pl.3 Moje 6
lekarz Ubezpieczalni Społecznej.
57. Wyrzykowski Maciej pediatra ur.20.6.1896 Mickiewicza 3
lekarz wojskowy.
58. Wienkiewicz Aleksander ginekolog ur.21.1.1891 Piłsudskiego 4
lekarz Ubezpieczalni Społecznej

6. W 1838 r. Dr.med.KAROL LIEBICH zajmował się wolną praktyką. Nagrobek na cmentarzu ewangelickim ma następujący napis:
Tu spoczywają zwłoki ś.p.Karola Liebich b.sztabs lekarza b.Wojska Polskiego zmarłego w dniu 10 listopada 1849 w wieku lat 65.
7. W 1838 r. Doktor KOMBER zajmował się wolną praktyką.
8. W 1838 r. Doktor RATAJSKI zajmował się wolną praktyką.
9. W 1838 r. Doktor KWAPISZEWSKI JÓZEF zajmował się wolną praktyką.
10. W 1841 r. zmarł Dr.GAJSLER KAROL w kościele św.Jana znajduje się tablica nagrobkowa o następującej treści:
Ś.p.Karolowi Gajsler sztabś lekarzowi b.wojsk polskich w 50 roku życia d.5 kwietnia 1841 r. zmarłemu w Radomiu stracona żona wraz z dziećmi pomnik ten położyła, prosząc o westchnienie za jego duszę.
- 10a. W 1849 r. Dr.med.JULIAN SCHNIERSZTEIN. Nagrobek na cmentarzu ewangelickim ma następujący napis :
Julian Schnierstein Doktor Medycyny żył lat 29, umarł dnia 13 października 1849. Pokój jego duszy.
11. W 1848 r. znanym jest Dr.med.SIEKACZYŃSKI WALENTY jako wybitny numizmatyk, wspomina o nim w swojej monografii Sobieszczański.
12. W 1851 roku Dr.med.FREYER JAN posiada również piękny zbiór numizmatów - pisze tenże Sobieszczański.
13. W 1856 r, zmarł Dr.medycyny i chirurgji JULIAN SCHULZ w 33 roku życia wraz z córką Jadwigą oboje zmarli 21 lutego 1856 /na cholere/ - głosi napis na nagrobku na cmentarzu: Był on lekarzem przy Szpitalu Sw.Kazimierza w którym znajduje się na korytarzu

15. W 1863 r. Dr.med.BRUDZIŃSKI LUDWIK jest lekarzem więziennym na tym stanowisku od 1863 r., a w służbie rządowej od 1840 r. pozatem w latach 1870-1875 spotykamy nazwisko jego jako lekarza gimnazjum męskiego./Ks.pamiętk.z 1870 i 1875 r./.
16. W 1863 r. spotykamy nazwisko Dra RAUSZERA TEOFILA.
17. W 1863 r. Dr. PRZYCHODZKI JAN jest lekarzem powiatowym, na tym stanowisku od 1863 r. w służbie rządowej od 1862 r. przeszedł na emeryturę w 1889 r. W latach od 1870 r. do 1898 r. spotykamy nazwisko jego jako ordynatora szpitala żydowskiego, a od 1889 r. do 1898 r. jako lekarza miejskiego, pozatem jako lekarza wolno-praktykującego do 1914 roku./Ks.pamiętk.z lat 1870-1914 r./.
18. Od 1867 r. Dr.med. REWOLIŃSKI TEOFIL jest inspektorem lekarskim gubernialnym, w służbie rządowej od 1847 r. W 1888 roku przeszedł na emeryturę. Nazwisko jego spotykamy do 1898 roku jako lekarza wolno praktykującego. Znanym był jako muzeologii działacz społeczny. W 1883 roku był założycielem i pierwszym redaktorem "Gazety Radomskiej". /Ks.pamiętk.z lat 1870 - 1898 r. oraz Monografia Lubońskiego/.
19. W 1870 r. Dr.medycyny i chirurgji KWAŚNIEWSKI BONAWENTURA był lekarzem wolnopraktykującym /Ks.pamiętk.z 1870 r./. W kościele OO.Bernardynów znajduje się tablica nagrobkowa o następującej treści :D.O.M.
ś.p.Bonawentura Kwaśniewski Doktor Medycyny i chirurgji ur. w dniu 10 lipca 1810 r. zmarł w dniu 17 grudnia 1875 r. Najlepszemu Ojcu wdzięczne dzieci w dowód czci ten pomnik stawiają, prosząc o westchnienie do Boga.
20. W 1874 r. spotykamy Dra SULIGOŃSKIŁCO FELICJANA lekarza Cesa

